

בבית המשפט העליון בירושלים
בשבתו כבית דין לערעורים אזרחיים

- המבקשים:** 1. כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ (הנתבעת 1 בביהמ"ש קמא)
- המערערים 2. בנימין קסטנבוים, ת.ז. 020046196 (הנתבע 3 בביהמ"ש קמא)
3. שרה קסטנבוים, ת"ז 050935758 (הנתבעת 5 בביהמ"ש קמא)

באמצעות ב"כ עו"ד אריאל פרייברג (מ"ר 62254)
מרר' אבא הלל 7, רמת גן
טל': 03-7412358, פקס: 077-3180983
דוא"ל: office@freiberg-law.com

- נ ג ד -

- המשיב:** עואד סעיד, מספר דרכון 962506606 (התובע בביהמ"ש קמא)
- באמצעות ב"כ עוה"ד מ. רוט ואח'
מרחוב מוטה גור 9, פתח תקווה 4952802
טל': 03-5788780, פקס: 03-5788784
דוא"ל: yairot22@gmail.com

בקשה מטעם המבקשים לעיכוב ביצוע פסק דין

בית המשפט הנכבד שלערעור מתבקש בזאת לעשות שימוש בסמכות המוקנית לו מכוח תקנה 145 (ג) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018, ולהורות על עיכוב ביצוע על פסק הדין שניתן על ידי בית המשפט המחוזי מרכז – בלוד (כב' השופטת מ' בן ארי) בת"א 35630-04-21 מיום 12 ביוני 2025 (להלן: "פסק הדין") כנגד המערערים/המבקשים, הם נתבעים 1, 3, 5 (למען הנוחות להלן: "המערערים/המבקשים"), וזאת, עד למתן הכרעה בערעור אשר מוגש בפני בית משפט נכבד זה שלערעור והכל כמפורט בגוף הבקשה שלהלן.

כן, מתבקש מבית המשפט הנכבד להורות על סגירת תיק החוצאה לפועל שנפתח כנגד המבקשים בחליך 522072-08-25 וביטול ההליכים שנפתחו כנגדם עד לשמיעת הערעור ומתן החלטה.

רצ"ב עותק פסק הדין, מסומנת **נספח 1**

ואלה נימוקי הבקשה:

א. המסגרת המשפטית:

1. ההלכה הנוהגת הינה כי על המבקש עיכוב ביצוע פס דין להצביע על קיומם של שני תנאים, האחד – סיכויים טובים לכאורה לקבלת הערעור, השני – היעדר יכולת להיפרע / קושי להשיב את המצב לקדמותו במידה ויתקבל הערעור, שני התנאים משליכים האחד על פני רעהו, ככל שגדולים סיכויי הערעור רף הוכחה הנדרש להתקיימות התנאי השני פוחת ולהפך. (ע"א 6378/96 (בש"א 95-6378) **החברה העירונית לפיתוח תיירות בהרצליה בע"מ נ' שיינר ושות' מהנדסים יועצים בע"מ** (פורסם בנבו)).
2. המערערים יבקשו לציין בפני בית המשפט הנכבד כי בד בבד עם הגשת הודעת הערעור והבקשה דגן מוגשת בקשת המערערים להוספת ראייה חיונית. שעניינה תאונה בה היה המשיב מעורב במסגרת עבודתו במערערת 1, במסגרתה נפגע כתוצאה ממכונה זהה, בזמן שהכניס ידו למכונה ועצמות ידו נפגעו ואובחן שבר/ריסוק בשיעור 10% לצמיתות.
3. ראייה זו בעלת חשיבות רבה לשאלת האשם התורם ומהימנות המשיב וקבלתה תסייע בהגעה לתוצאה צודקת ואמיתית שעה שיוכח כי עדותו של המשיב עומדת בסתירה למציאות העובדתית ויש לכך השפעה הן על גובה הנזק, או לייתר דיוק, שאלת אשמו ומודעתו של המשיב והן לעניין מהימנותו ואמינותו.
4. עניינה של הראייה בתאונה שאירעה למשיב כשש שנים קודם לאירוע דגן, במסגרתה נפגע בתאונת עבודה בנסיבות דומה, על ידי אותה מכונה. המשיב נפגע בידו (השמאלית-השנייה) מגלגל שיניים עת ניקה את המכונה בידו ונקבעה לו נכות בשיעור 10% בגין חבלה לידו (השמאלית).
5. ויודגש, הערעור לא מתבסס על כך שבית המשפט הנכבד יעתר לבקשה להוספת ראייה כאמור. וכי נימוקי הערעור כוללים טעמים נוספים המצדיקים לטענתם התערבות בפסק דינו של בית המשפט הנכבד קמא וסבורים כי ערעורם מוצדק ואף מתבקש בנסיבות וכי סיכוייהם טובים.
6. המערערים יטענו כי גם התנאי השני מתקיים בעניינם וכי ככל ויתקבל ערעורם יהיה זה מן הנמנע או קשה מאוד להשיב את המצב לקדמותו. במקרים אלה, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, נוטה בית המשפט לעכב ביצוע של פסקי דין (ראה החלטת כב' השופט רובינשטיין מיום 12.12.07 בע"א 9195/07 **כלל חברה**

לביטוח בע"מ נ' ראובן בן שושן ואח' (פורסם בנבו), שם קיבל את בקשת המבקשת להגדלת הסכום שעוכב, נקבע:

"לגופו של עניין סברתי כי המבקשת אמנם הגישה תצהיר כנדרש להוכחת טענותיה העובדתיות אך מדובר בסכום ניכר ביותר ולכאורה קם חשש לגבי אפשרות ההשבה. "חשש זה אינו מייחד עצמו למשיבים דן דווקא, והדעת נותנת כי אדם ממוצע יתקשה בהשבת סכום בסדר גודל זה" (ע"א 8181/06 **הכשרת הישוב חברה לביטוח בע"מ נ' עזבון המנוחה אטיאס** (פורסם בנבו); בש"א 7637/06 **כלל חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני** (פורסם בנבו)).

7. עוד מופנה בית המשפט הנכבד להחלטת בית המשפט העליון בע"א 3986/18 **המאגר הישראלי לביטוח רכב "הפול" נ' פלוני** (פורסם בנבו) ביחס לעיכוב ביצוע, שם קיבל כב' השופט קרא את עמדת המבקשת לעכב את פסק הדין בחלק מן הפיצוי, לאור העובדה, כי ייתכן שהמבקשת לא תוכל להיפרע מהמשיב ככל שהערעור יתקבל.

8. כפי שיפורט להלן בהרחבה, המבקשים יטענו כי שני התנאים מתקיימים בעניינם וכי יהיה זה צודק ונכון להורות על עיכוב ביצוע פסק הדין בנסיבות.

ב. סיכויים טובים לקבלת הערעור :

9. ערעור זה מתבסס על שני אדנים, האחד, גובה הפיצוי שנפסק למשיב, אשר לטענת המערערים טעה בית המשפט הנכבד קמא בחישוב הפיצויים ובחישוב שיעורם בראשי הנזק השונים, השני, זהות הגורמים החבים בתשלום הפיצויים – חלוקת האחריות והגורם המעסיק.

10. בית המשפט הנכבד קמא שגה עת העמיד את בסיס שכרו של המשיב על סך 7,000 ₪ תוך קבלת טענתו לשכר "בשחור" בניגוד לחלכה ובהתבסס על עדות יחידה של בעל דין וזו בלבד.

11. כן, שגה בית המשפט הנכבד קמא עת פסק למשיב פיצוי בגין הוצאות נסיעות וטיפול תרופתי משלא הוכח על ידו כי הוא לא זכאי לקבלת החזר, שהרי אין מחלוקת שמדובר בתאונת עבודה וכפי שהוכח מחומר הראיות, זכאי הוא להחזר בגין הוצאות רפואיות ונסיעות לטיפולים.

12. המשיב צירף קבלות בודדות בלבד ומלבד עדותו לא הביא ולו ראיה אחת בדבר הצרכים וההוצאות שהוא טען להם ונקבעו לו, בניגוד לדין לשיטת המערערים, ובשיעור גבוה מזה לו הוא זכאי בנסיבות.

13. כן, שגה בית המשפט הנכבד קמא בכך שקיבל את עדותו בנוגע לתאונה על אף שמדובר בעדות כבושה העומדת בניגוד לעדותו כפי שנמסרה בתיעוד הרפואי ובטופסי התביעה אשר הוגשו למל"ל.

14. טעה בית המשפט הנכבד קמא לא מצא לנכון לקבוע כי יש אשם תורם בהתנהגותו, וזאת, חרף היותו עובד בכיר, וותיק אשר לו הידע, ההיכרות והניסיון הבלעדי בעבודה עם המכונה ממנה נפגע.

15. בית המשפט הנכבד קמא טעה עת קבע מחד קביעות עובדתיות ביחס למערערת 1 ולהיותה מעסיקת המשיב ואחריותה כפועל יוצא מכך במקביל לקביעתו כי המערער 2 אשר 3 שנים עובר למקרה התמודד עם מחלת הסרטן ופתח בדרך עצמאית וחברה חדשה אשר הוקמה בשנת 2019, אחראי למשיב ומשמש כמנהלו.

16. בית המשפט הנכבד קמא קובע כי מר יעקב קסטנבוים ז"ל (להלן: "המנוח") אחראי לתאונה ומשכך חבה המערערת 1, ובנוסף, קובע כי המערער 2, אחראי לתאונה וזאת מבלי ליישם את הוראות הדין והתנאים הנדרשים להטלת אחריות שכזאת.

17. כן, הערעור נסוב על קביעת בית המשפט הנכבד קמא בדבר קש"ס בין הנזק שנגרם למערער והתקיימות יסודות עולות הרשלנות המיוחסת למערער 2, שלא הוכחה, לבין ההוצאות הנטענות והתנהלות המשיב, בעוד שקביעת בית המשפט הנכבד קמא, סותרת את עדות המשיב עצמו ומעיון בפרוטוקול דיון ההוכחות ומקריאת פסק דין עולות סתירות ופערים משמעותיים בין העדויות לבין התוצאה אליה בית המשפט הנכבד קמא.

18. המבקשים יטענו כי בנידון דידן, בשים לב למפורט דלעיל ולנטען בהודעת הערעור ברי כי עיקר ערעור המערערים נסוב סביב שאלות משפטיות וברי כי סיכויי הערעור טובים ובענוה ובזהירות, אף למעלה מכך.

ג. מאזן הנוחות – היעדר יכולת להיפרע - קושי בהשבת המצב לקדמותו:

19. בענייננו עסיקן בפסק דין שניתן כנגד נתבעים (המערערים) שאינם היו מבוטחים אותה העת, המדובר הוא בחברה ובגורמים פרטיים אשר חבים על פי פסק הדין בתשלום פיצויים לנפגע תאונת עבודה פלשתינאי שאינו אזרח ישראלי וכניסתו לישראל טעונה אישור ואשרה.

20. בנסיבות המקרה, לא ייגרם למשיב כל נזק מעיכוב פסק הדין של בית המשפט הנכבד קמא עד להכרעת בית המשפט שלערעור.

21. השחות הכרוכה בקבלת הבקשה דנא אינה משמעותית, או לכל הפחות משמעותה מזערית, אל מול הקושי בהשבת הכספים שישולמו למשיב שאינו גר בישראל, לא רשאי להכנס ברגיל וגם לא ניתן להגיע למקום מושבו בהיעדר אישור בטחוני והרשאה, ככל ולא תתקבל הבקשה והמערערים יזכו בערעורם.

22. המבקשים הינם חברה, אדם פרטי ויורשת המנוח, כיסים פרטיים אשר תשלום סכום הפיצוי שנפסק לחובתם יצריך היערכות וקבלת הלוואות ושעבודים שמחירים בצידי.

23. המשיב כאמור פלשתינאי תושב כפר ליד שכם, זכאי לטיפולים והוצאות ע"י המוסד לביטוח לאומי ולהבדיל מהמערערים, השהיה של תשלום עד לאחד מתן ההחלטה בערעור לא תסב לו כל נזק.

רצ"ב העתק הודעת הערעור, מצורפת כנספח 2.

24. יפים הם הדברים לענייננו שנאמרו בה"מ 103/81 **הרשקו ואח' נ' אורבך ואח'** (פורסם בנבו):

" אולם מצד שני, אם לא אורה על העיכוב המבוקש, קיים חשש רציני, שהמבקש (אם יזכה בערעור) לא יוכל, או יתקשה מאוד, להשיב את המצב לקדמותו. כפי שנקבע לא פעם, זהו השיקול המכריע, המצדיק עיכוב ביצועו של פסק-דין, כדי לא לסכל מראש את טעמו ותכליתו של הערעור. לשון אחרת, כאשר לא ניתן יהיה להחזיר את המצב לקדמותו, די בכך, בדרך כלל, שיש למערער סיכוי כלשהו, ולו גם קלוש, כדי להיענות לבקשת עיכוב ביצוע..."

25. המבקשים יטענו, כי לאור המבחן שנקבע בפסיקה, הסיכוי שיתקבל הערעור על פסק הדין של בית המשפט קמא הינו גבוה ביותר וכי קיים קושי ממשי להשיב את המצב לקדמותו מאחר והמשיב אינו אזרח ומתגורר בשטח המוחזק ע"י הרשות הפלשתינאית, יהיה קושי עד לכדי חשש ממשי כי ניתן יהיה להשיב למבקשים את הכספים ששולמו. כלומר, במידה והערעור יתקבל ותוצאת פסק הדין תשתנה, יהיה קושי רב להחזיר את מצב הדברים לקדמותו והמבקשים יתקשו להשיב את הכספים ששולמו למשיב. וגם מן הטעם הזה יש להורות על קבלת הבקשה.

לסיכום:

26. אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד שלערעור להורות כמפורט ברישא לבקשה זו, לעכב את ביצועו של פסק דינו של בית המשפט הנכבד קמא במלואו ולהורות על ביטול הליכי ההוצאה לפועל במסגרת תיק הוצל"פ שמספרו 522072-08-25 שנפתח כנגד המבקשים.

27. לחלופי חילופין יתבקש בית המשפט הנכבד שלערעור לאפשר להפקיד סך של 250,000 ₪ בקופת בית המשפט עד למתן הכרעה בערעור.

28. בקשה זו איננה נתמכת בתצהיר שכן האמור בה עולה מהמסמכים המצויים בתיק בית המשפט והבקשה נסמכת על טיעונים משפטיים.

29. יהא זה מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה.

אריאל פרייברג, עו"ד

ב"כ המבקשים

תוכן הנספחים (עמוד 1 מתוך 1)

שם המסמך	עמוד
נספח 1: פסק דינו של בית המשפט הנכבד קמא (עמודים 9 עד 27)	9
נספח 2: העתק חודעת הערעור (עמודים 29 עד 42)	29

נספח 1 :

פסק דינו של בית המשפט הנכבד קמא

(עמודים 9 עד 27)

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופטת מרב בן-ארי

התובע: פלוני ע"י ב"כ עוה"ד מ. רוט ו- י. רוט

נגד

הנתבעים: 1. כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ
2. בנימין קסטנבוים יבוא, שיווק והפצה בע"מ
3. בנימין קסטנבוים
4. עיזבון המנוח יעקב קסטנבוים ז"ל
5. שרה קסטנבוים
כולם ע"י ב"כ עוה"ד א. לוי

פסק דין

- 1
- 2 1. תביעה כספית בגין נזקי גוף שנגרמו לתובע, יליד 1970, תושב הרשות הפלסטינית, בתאונת
- 3 עבודה שאירעה ביום 11.8.20.
- 4
- 5 2. הצדדים חלוקים בשאלת הנסיבות, זהות המעביד והנזק.
- 6
- 7 כללי
- 8
- 9 3. החברה הנתבעת 1 (להלן: **הנתבעת**) היא חברה שעוסקת בעיבוד סיבי טקסטיל או כותנה,
- 10 המשמשים, בין היתר, למילוי כריות. את הנתבעת הקים המנוח יעקב קסטנבוים ז"ל (להלן: **המנוח**).
- 11 אין מחלוקת שהתובע היה עובד הנתבעת וקיבל ממנה את שכרו.
- 12
- 13 4. הנתבע 3 (להלן: **הנתבע**) הוא אחד מבניו של המנוח. החל מחודש 2/19 הוא עובד באמצעות
- 14 חברה, הנתבעת 2 (להלן: **חברת השיווק**), שקיימה קשרים מסחריים עם הנתבעת. נציין שהתובע
- 15 זנח את טענותיו כלפי הנתבעת 2 בסיכומיו, וממילא נוכח שאלת האחריות האישית, הדיון בנושא
- 16 חלקה בפרשה מתייתר.
- 17
- 18 5. הנתבעת 5 היא היורשת של המנוח (ומכוח זאת חבה בחובות המנוח עד כדי גובה העיזבון).
- 19

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

6. במועד התאונה התובע עבד כעובד ייצור, במפעל שנמצא בתל אביב (להלן: **המפעל**). אין מחלוקת שהמפעל הוא של הנתבעת.

7. העדים בתיק היו התובע והנתבע בלבד.

התאונה – נסיבות ואחריות

עדותו של התובע

8. התובע העיד כי בתאריך 11.8.20 בשעה 12:30 או סמוך לכך הוא עבד במפעל, לצד מכונה לייצור או לעיבוד סיבי טקסטיל/כותנה (להלן: **המכונה**). המכונה הייתה חדשה (עמ' 3 ש' 18). הנתבע, שהיה המעסיק, נהג באופן שגרתי להעמיס על המכונה סיבי טקסטיל או כותנה כדי שקצב הייצור יהיה גדול יותר, פעולה שגרמה למכונה להיתקע.

9. מספר ימים לפני התאונה אחד מגלגלי השיניים נשבר והוסר ממנה. התובע אמר לנתבע שהמכונה תקולה אך הנתבע הורה לו להמשיך לעבוד עליה.

10. בבוקר התאונה, לאחר שנשבר הגלגל במכונה, התובע אמר לנתבע שצריך לעבוד במהירות מופחתת כדי שהמכונה לא תתקע שוב. הנתבע סיים להעמיס סחורה ברכבו וסובב את כפתור המכונה למהירות המקסימלית. לאחר שהנתבע עשה כן המכונה נתקעה שוב.

11. הנתבע אמר לתובע לתקן את המכונה ולנקות אותה בעודה עובדת ומחוברת לשקע החשמל, בלי שכיבו אותה וניתקו את החשמל. כיבוי המכונה ואתחולה דורשים זמן, ומסיבה זו נהגו לנקות את המכונה בזמן שהיא פועלת ומחוברת לחשמל. התובע הכניס את ידו למכונה כדי לתקן את התקלה ותוך כדי כך המכונה החלה לפתע לעבוד, ידו נתקעה ונשאבה לתוך המכונה דבר שגרם לקטיעת ידו מעל שורש כף היד.

12. התובע העיד שהמכונה לא הייתה מגודרת, לא ניתנה לו הדרכה כיצד לבצע את עבודתו או לתפעל את המכונה והנתבעים לא הביאו איש בטיחות כדי שיתקן את המכונה.

עדותו של הנתבע

13. הנתבע העיד שהמכונה שעליה התובע עבד הייתה במפעל לפחות 10 שנים, והתובע היה בעל המקצוע הוותיק, שלימד את כל העובדים לעבוד עליה. הנתבע טען שהוא בוודאי לא ידע לתת לתובע

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 הנחיות לגבי המכונה, שכן התובע היה בעל המקצוע. המכונה הייתה מכונה אוטומטית המטענה
2 את עצמה בסיבים. למכונה שני כפתורים, כאשר הכפתור האדום עוצר את ההעמסה והירוק מעמיס
3 סיבים, ולא הייתה כל סיבה להכניס ידיים לתוך המכונה במהלך עבודתה.
4
5 14. ביום התאונה הנתבע הגיע למפעל בסביבות שעה 11:00, העמיס את רכבו בסחורה, אמר
6 שלום לאביו וחזר לכיוון רכבו, אז שמע לפתע צעקה וראה את התובע מחזיק את ידו וצועק, כולו
7 שותת דם. הנתבע ניסה לטפל בתובע, הזמין אמבולנס תוך כדי חבישת ידו, ובכך הסתיים חלקו
8 בתאונה.
9

10 15. בחקירתו הנגדית הנתבע כפר בטענה שהוא אמר לתובע להכניס יד למכונה (עמ' 34 ש' 12 –
11 13). כמו כן, כפר בטענה שנדרשת חצי שעה לאתחל את המכונה. לטענתו, התהליך אורך כשתי דקות
12 (עמ' 31 ש' 31 – 34).
13

דיון והכרעה

14
15
16 16. אין מחלוקת על עצם אירוע התאונה.

17
18 17. כמו כן, הנתבעים לא הכחישו את טענת התובע שלפיה הוא נהג לא אחת לנקות את המכונה
19 בעודה מחוברת לחשמל (ראו סעיפים 17 – 19 לתצהירו).
20

21 18. קיימת מחלוקת בשאלה האם התובע הונחה על ידי הנתבע להכניס את ידו למכונה, או שמא
22 עשה כן על דעת עצמו, נסיבות שהובאו לגביהן גרסאות סותרות. ככל שדרושה הכרעה, העדפתי את
23 עדותו של התובע על פני עדותו של הנתבע, שניסה ללא הצלחה להרחיק את עצמו מהאחריות
24 לתאונה, ועדותו הייתה שזורה סתירות ותמיהות (ראו פירוט בדיון בנושא האחריות האישית).
25

26 19. יחד עם זאת, אני מוצאת שהמחלוקת העובדתית אינה מעלה ואינה מורידה בשאלת
27 האחריות. גם אם סמוך לפני התאונה לא ניתנה הוראה על ידי הנתבע (או אדם אחר במפעל) אין
28 בכך כדי לשנות את תמונת האחריות הנזיקית. התאונה, מעצם נסיבותיה, מעידה על שיטת עבודה
29 לקויה ומסוכנת, ועל כך שהמכונה לא הייתה מגודרת לבטח.
30

31 20. מעביד חייב להנהיג שיטת עבודה בטוחה, להדריך את עובדיו ולפקח על עבודתם לבל יסוו
32 מהוראות הבטיחות (ע"א 4446/06 וולטון נ' המרכז הבהאי העולמי (23.12.09) פסקה 7 לפסק הדין
33 להלן: עניין וולטון). חובתו של המעביד כוללת אספקת ציוד מתאים ובטיחותי לביצוע העבודה
34 ואזהרה מפני סכנות ומפני סיכונים בלתי סבירים (ע"א 417/81 מלון רמדה נ' אמסלם, פ"ד לח (1)

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

72 (9.1.84)). בעניין ע"א 707/79 וינר את טיקו נ' אמסלם, פ"ד לה (2) 209 בעמ' 211 – 212 (23.09.80) נקבע (הדגשה לא במקור):

"חובתו של המעביד היא כפולה: להנהיג שיטת עבודה בטוחה ולדאוג לקיומה. עליו לרכז פיקוח ולוודא ביצוע".

המעביד חייב "לנקוט את כל האמצעים הסבירים כדי לוודא שהעובדים יוכלו לבצע את עבודתם בתנאי בטיחות אופטימאליים" בשים לב ל"טיבו, שכיחותו וחומרתו של הסיכון, שהמעביד מודע לו או חייב להיות מודע לו" (ע"א 663/88 שריזאן נ' לבידי אשקלון בע"מ, פ"ד מז (3) 225, בעמ' 229 (12.5.93)).

21. מכאן לענייננו:

לא נסתרה עדותו היחידה של התובע שלפיה המכונה לא הייתה מגודרת לבטח (עמ' 7 ש' 2 – 10, 15), ואף לא באשר לכך שהוא נהג באופן שגרתי לטפל במכונה בעודה מחוברת לחשמל.

הנתבעים לא הביאו ראיות שיש בהן כדי לבסס שהתובע הודרך בנושא האופן הנכון לנקות את המכונה או בדבר החובה לנתק את המכונה מהחשמל לפני טיפול בה. כמו כן, אין טענה או ראיה שהנתבעת פיקחה על כך שהנחיות אלו מקוימות או וידאה את ביצוען. הנתבעת הסתפקה בכך שהתובע היה בעל מקצוע "וותיק". אמנם, התובע היה פועל וותיק במפעל (עמ' 3 ש' 1 – 15), אך הדין אינו פוטר מאחריות מעביד בשל "גיל הוותק" של העובד. זאת בפרט, אם אין ראיה ששיטת העבודה שהונהגה במפעל מלכתחילה הייתה בטיחותית, ואין ראיה שהמעביד טרח לוודא שהעובדים, חדשים וותיקים כאחד, פועלים לפי כללי הבטיחות.

לכן, גם אם התובע לא קיבל "הוראה" להכניס את ידו למכונה, אין בכך כדי לפטור את המעביד מאחריות.

22. לא מצאתי ממש בטענת הנתבעים שלפיה נדרש לצרף חוות דעת בתחום הבטיחות. ראשית, במקרים שבהם האחריות ברורה על פניה, כגון פגיעה ממכונה לא מגודרת או נפילה מגובה רב לא נהוג ולא נדרש להגיש חוות דעת להוכחת האחריות. פסק הדין בת"א (שלום ת"א) 5017-04-19 שאזכר על ידי הנתבעים לא קבע חובה כזאת, ובכלל עסק בנסיבות שונות לחלוטין. שנית, המכונה, כפי שנלמד מנסיבות התאונה, עונה להגדרת "דבר מסוכן" כהגדרתו בסעיף 38 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש) כך שהנטל להוכיח היעדר התרשלות מלכתחילה הוטל על הנתבעים (הנתבעת, הנתבע ויורשת המנוח) שהם הבעלים, המחזיקים או הממונים עליה. שלישית, חובת הגידור לבטח קבועה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 בדין (סעיף 37 לפקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) תשי"ל – 1970) והוכרה בפסיקה כחובה
2 אבסולוטית (ראו למשל: ע"א 240/87 מירב קריכלי נ' א.פ.ל. בע"מ, מג(3) 507 בעמ' 510 – 511
3 (1989) (להלן: עניין קריכלי)). כך גם, אין צורך בחוות דעת בטיחות לצורך הקביעה שלפני טיפול
4 במכונה יש לנתקה מהחשמל.

5
6 23. דברים אלו נכונים לא רק לסוגיית האחריות, אלא גם לנושא האשם התורם.

7
8 24. מבחינה עובדתית, לא הובאה שום ראיה לכך שהתובע עבד בתפקיד בכיר, כגון מנהל עבודה
9 (ראו ע"א 9721/07 איסכור שירותי גיליון בע"מ נ' חנניה גוזלן (12.9.10)) שם הושת אשם תורם
10 בשיעור של 20% על מנהל עבודה שהיה אחראי להטמעת הוראות הבטיחות. אדרבה, כל שידוע הוא
11 שבעת התאונה התובע עסק בעבודה של פועל ייצור מן השורה. כפי שהתובע ציין בצדק, לו הוא היה
12 טכנאי מכונות, לא הייתה סיבה שיעבוד כפועל פשוט (עמ' 6 ש' 14 – 19). זאת ועוד, לפי עדותו של
13 התובע, התקלות טופלו על ידי אחיו של הנתבע, חננאל (עמ' 4 ש' 21 – 26), שלא הובא להעיד.

14
15 25. בעניין וולטון ביהמ"ש העליון ביטל קביעה שבמסגרתה הושת על העובד אשם תורם בשיעור
16 של 10% משום שהלך על גג ללא אמצעי ביטחון לעבודה בגובה, אף שידע שאלו נדרשים, וכך נקבע
17 שם (פסקה 7 לפסק הדין):

18
19 "... יש להניח כי התנאים שבהם מועסק העובד אינם מאפשרים לו תמיד לעמוד על הסיכונים
20 ב"זמן אמת" והוא עשוי למצוא את עצמו פועל תוך סיכון עצמי, שעליו לא חשב די הצורך
21 בלהט עבודתו. כן יש להניח כי העובד עשוי גם לטעות."

22
23 דברים אלו מתיישבים עם עדותו של התובע (עמ' 16 ש' 25 – 27):

24
25 "אם הייתי אחד אחוז והייתי יודע לא הייתי עושה את זה... מה אתה שואל שאלות כאלה? יש
26 מי שבחר חיד שלו, סליחה הוא הרג אותי..."

27
28 26. היעדר האשם התורם הוא פועל יוצא של ההנחה שהעובד עלול, בלהט העבודה, לסטות
29 מהוראות הבטיחות, ועל כן, חובת המעביד לא רק להזהיר מפני הסכנות אלא לוודא שהעובד שועה
30 להוראות הבטיחות שנקבעו. דברים אלו נכונה על אחת כמה וכמה למכונה לא מגודרת לבטח, שכן
31 חובת הגידור היא חובה המוטלת באופן בלעדי על המעביד (ע"א 227/67 אמסלם אברהם נ' צבי כץ
32 פ"ד (1) 313 (1968)) כל מטרתו של הגידור היא למנוע את הנזק הקטסטרופלי שעלול להיגרם
33 כתוצאה מחוסר תשומת לב או התרשלות מצד המפעיל.

34

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

אחריות אישית - הנתבע והמנוח

המסגרת המשפטית

27. התובע הועסק על ידי הנתבעת, ששילמה את שכרו. אולם, אין מחלוקת שאחריות בנוזיקין חוצה את גבולות האישיות המשפטית הנפרדת של החברה. בעל תפקיד בחברה שפעל ברשלנות אחראי בנוזיקין באופן אישי ואין ב"מסד" של החברה כדי להגן עליו (ע"א 407/89 צוק אור בע"מ נ' קאר סקירטי בע"מ, פ"ד מח (5) 661 (1994)). לחברה אין מוח אנושי, ידיים ורגליים. מעשיה ומחדליה הם פרי התנהגותם של בעלי התפקיד בה, והם חבים מכוח התנהגות זו.

מסיבה זו אין רלבנטיות לשאלה מי היה המעסיק לפי דיני העבודה. השאלה הרלבנטית היא מי ניהל את הנתבעת במועד הרלבנטי. המנהל אחראי באופן אישי להתרשלות שגרמה להתרחשות התאונה.

אחריות המנוח

28. הנתבעים לא חלקו על כך שהמפעל היה של המנוח ובניהולו (ראו סעיף 8 לתצהירו של הנתבע וסעיף 8.13 לסיכומים). טענתם היחידה הייתה, שהתובע לא תבע את המנוח באופן אישי בכתב התביעה המקורי. אולם, התובע הגיש בקשה לתיקון כתב התביעה, שבמסגרתה צורפה היורשת של המנוח. כתב התביעה המתוקן כלל במפורש טענה לאחריות אישית של המנוח, כמי שניהל את המפעל (סעיף 4). אף הבסיס הראייתי ברור, שכן מרגע שהוכחה אחריות של הנתבעת, ומי שניהל את הנתבעת הוא המנוח, הרי המנוח אחראי לנוזקי התובע מכוח עיקרון האחריות האישית.

לפיכך, קיימת אחריות אישית של המנוח להתרשלות שפורטה בפרק הקודם.

אחריות הנתבע

29. המחלוקת בין הצדדים התמקדה בשאלה האם במועד התאונה הנתבע היה בעל תפקיד בנתבעת, וכפועל יוצא, האם קיימת אחריות אישית לנתבע.

עדויות של התובע:

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

30. התובע טען שהנתבע שימש כמעסיק בפועל, נתן לו הוראות והנחיות שוטפות ואף שילם את שכרו במזומן. הנתבע היה הבעלים והמנהל בפועל של הנתבעת ואחראי על כל מה שנעשה בה, לרבות כספים, ייצור, ייבוא ופועלים. המנוח נהג להגיע למפעל לזמן קצר ולשבת וכמעט לא עשה דבר. במהלך השנים 2017 – 2018 כל עבודתו של התובע הייתה מול הנתבע.

עדויות של הנתבע:

31. הנתבע העיד שלהוריו 11 ילדים וכמעט כולם עבדו בשלב זה או אחר במסגרת הנתבעת. הוא החל לעבוד במסגרת הנתבעת בסביבות שנת 2010, ככוח עזר למנוח. לנתבעת היו מפעלים בשני מקומות: באשקלון, שם התבצעה עיקר העבודה ועבדו בו כ- 20 פועלים, ובתל אביב, שם היה מפעל קטן לייצור כריות בלבד וכן מחסן לאחסון סחורה ולהפצתה. במפעל בתל אביב עבדו בדרך כלל המנוח וחמישה עובדים.

בשנת 2018 פרץ ריב משפחתי סביב השליטה במפעל וחלוקת הרווחים. באותה עת עבדו במפעל שלושה מאחיו הגדולים של הנתבע, המנוח והנתבע. בעקבות המחלוקת המפעל פוצל: המפעל באשקלון נסגר ואילו המפעל בתל אביב נותר בשליטתו של המנוח בלבד והנתבע נותר כבן היחיד שסייע למנוח בדרך החדשה.

עוד קודם לכן, בשנת 2017, הנתבע חלה במחלה קשה, וטופל כשנתיים. לאחר ששב לתפקד הנתבע לא היה מוכן לעבוד בעבודה פיזית וקשה במפעל, והודיע למנוח שהוא רוצה לפרוש ולסייע בדרך אחרת. בחודש 3/19 הנתבע הקים חברה נפרדת לחלוטין, היא חברת השיווק. משרדי חברת השיווק היו בביתו בפתח תקווה. במסגרת חברת השיווק הנתבע החל לייבא מוצאים מוגמרים כגון שמיכות וכריות. זאת, בשונה מהנתבעת, שעסקה בייבוא חומרי גלם בלבד וייצרה בארץ. חברת השיווק עסקה במכירת סחורה מיובאת מחו"ל וכן במכירת מוצרים שיוצרו במפעל הנתבעת. לכן, מטבע הדברים, הנתבע הגיע למפעל פעמים רבות כדי לקחת סחורה. במפעל אין משרדים ולכן כל שיחה עם המנוח התנהלה באולם הייצור.

32. הנתבע כפר בכך שהוא עבד במפעל וטען שלא היה לו כל מעמד בנתבעת, מלבד העובדה שלקח סחורה מוכנה לצורך שיווק, כך במהלך השנתיים שקדמו לתאונה. לנתבע לא היה מגע עם נושא הייצור. הנתבע כפר בכך שהיה מעבידו של התובע, וטען שרוב הזמן הוא לא היה במפעל בכלל, וייתכן שהתובע "התבלבל" והתייחס לתקופה שלפני שנת 2017. הנתבע העיד שהוא מעולם לא שילם לתובע, שכן התובע לא עבד עבורו. יחד עם זאת, הנתבע אישר שהיו מקרים שבהם המנוח נעדר מהעבודה עקב מצבו הבריאותי, ואז לבקשת המנוח הוא שילם לפועלים, ביניהם התובע.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

דיון והכרעה:

1
2
3 33. אין ממש בטענת הנתבע, שלפיה האחריות האישית מוכתבת על בסיס טענה אחת ויחידה,
4 והיא, שהנתבע הורה לתובע להכניס את ידו למכונה. כבר הראינו לעיל, שאחריות המעביד מבוססת
5 גם על מחדלים ובהם אי גידור המכונה, אי הנהגת שיטת עבודה זהירה והיעדר פיקוח על קיום
6 הוראות הבטיחות. הצדדים עצמם הגישו ראיות שעסקו בשאלת מעמדו של הנתבע במסגרת
7 הנתבעת, ועל כן, השאלה שנותרת היא האם במועד הרלבנטי לתאונה הנתבע ניחל את הנתבעת,
8 נוסף למנוח.

9
10 34. במחלוקת העובדתית העדפתי את עדותו של התובע. העדות הייתה עקבית, סדורה ועמדה
11 במבחן החקירה הנגדית (ראו למשל: עמ' 18 ש' 5 ואילך, עמ' 19 ש' 38 – עמ' 20 ש' 2). לעומת זאת,
12 עדותו של הנתבע כללה גרסה מתפתחת, רצופה סתירות ותהיות, תוך שהוא נמנע מלהביא עדים או
13 ראיות שעשויים היו לתמוך בעדותו.

14
15 35. אין מחלוקת שבמועד התאונה הנתבע שהה בין כתלי המפעל. כדי להסביר את שהותו
16 במפעל הנתבע טען בכתב ההגנה (סעיף 9) שהוא שהה במפעל באקראי, שכן בכל יום הגיע לבקר את
17 המנוח. בתצהיר (סעיף 20) הנתבע טען שהוא הגיע למפעל כדי להעמיס סחורה. בחקירה הנגדית
18 הנתבע העיד שהוא הגיע למפעל כדי להעמיס סחורה 3 – 5 פעמים בשבוע (עמ' 21 ש' 17 – 18).
19 כלומר: קיימת סתירה בגרסאותיו של הנתבע הן בקשר לסיבת ההגעה למפעל (ביקור או העמסת
20 סחורה) והן ביחס לתדירות ההגעה למפעל.

21
22 הנתבע לא הציג תעודת משלוח או חשבונית שעשויות היו לתמוך בכך שבמועד התאונה הוא
23 שהה במפעל כדי לקחת סחורה (עמ' 23 ש' 13 – 19). החסר שהנתבע סיפק הוא היותו "פעם
24 ראשונה" בבית המשפט, אולם הנתבע היה מיוצג.

25
26 36. הנתבע אישר שהיו מקרים שבהם הוא שילם לתובע את שכרו במזומן (עמ' 26 ש' 27 – 29).
27 הנתבע טען שהמנוח אביו היה אדם מבוגר וחולה, ולכן מעת לעת נתן לנתבע כסף כדי שישלם לתובע
28 (עמ' 27 ש' 6 – 8, עמ' 26 ש' 30 – 32). עדות זו בפני עצמה מעוררת את התמיהה כיצד המנוח, אדם
29 מבוגר וחולה, ניחל את העסק לבד (לפי עדותו של הנתבע, לאחר פרוץ המחלוקת המשפחתית ועד
30 שנת 2017 הנתבע היה בן המשפחה היחיד שנותר לעבוד במפעל עמ' 20 ש' 29 – 34, כך שעם עזיבתו
31 הנטענת, המנוח נותר לבדו).

32
33 יתרה מכך: המנוח נפטר ביום 3.10.21 (צו קיום צוואה, נספח לבקשה לתיקון כתב התביעה
34 שהוגשה ביום 28.4.22). כאשר הנתבע נשאל מי ניחל את הנתבעת לאחר פטירת המנוח, השיב

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 35630-04-21 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 שהנתבעת 5 (אמו) ירשה את נכסי המנוח, והחברה עצמה אינה פעילה (עמ' 27 ש' 34 – עמ' 28 ש' 8). אולם, לאחר מכן, כאשר הנתבע נשאל האם היום המפעל סגור, הוא השיב **בשלילה** (עמ' 28 ש' 16 – 17). לפי עדותו, "המכונות עובדות", הוא שוכר את המקום מאמו, ומגיע למפעל כי יש שם סחורה (עמ' 28 ש' 21 – 29). עדות זו תמוהה במספר מישורים: האחד, קיימת סתירה בין הטענה שהמפעל "סגור" לבין הטענה ש"המכונות עובדות". השני, אם "המכונות עובדות" הן אינן עובדות "מעצמן" אלא נדרש אדם בשר ודם (שנותר עלום) שמפעיל את המפעל ומנהל אותו. השלישי, אף הפעם הנתבע הודה בהימצאותו במפעל, למרות שלכאורה הנתבעת נסגרה, כך שלא אמורה הייתה להימצא סיבה לכך שיגיע לשם לקחת סחורה. ההסבר שלפיו הנתבע שוכר את המקום לא לווה בראיות.
- 10
- 11 37. מעורבותו האקראית של הנתבע בהתרחשות ביום התאונה ובביצוע התשלומים לתובע לא "פסחה" על נושא הדיווח על התאונה למוסד לביטוח לאומי. אף הפעם, לפי עדותו של הנתבע, הוא היה עד לכך שהמנוח חתם על המסמכים (עמ' 31 ש' 18 – 19) משום שהוא **הביא לו אותם** לביתו (עמ' 31 ש' 24 – 30). אין הסבר מדוע הנתבע היה צריך להביא לבית המנוח מסמכים לחתימה בקשר לתאונה, שעה שלפי גרסת הנתבע המנוח ממילא שחה במפעל וניהל אותו.
- 16
- 17 38. הנתבע העיד שדודו (משה) עבד במפעל אם כי ביום התאונה, לא היה נוכח (עמ' 23 ש' 28 – 31). מדובר בעד שהכיר את המפעל ואת הנתבעת ויכול היה לתמוך בגרסה שהנתבע לא היה בעל תפקיד בנתבעת או לא נטל חלק בניהול המפעל. לנתבע לא היה שום הסבר סביר מדוע הדוד לא הובא להעיד, והסתפק בטענות כגון שהדוד "מפחד מבתי משפט", אדם "עדין", "בגיל 62", או שהוא "לא עובד אצלי... אך אני יכול לקחת תצהיר" עד שלבסוף הודה שאינו יודע מדוע לא עשה כן (עמ' 23 ש' 36 – עמ' 24 ש' 5, 15 – 24). הימנעות מהבאת עדים רלבנטיים בהעדר הסבר אמין וסביר מקימה חזקה לחובת בעל הדין, שלפיה לו הובא העד, עדותו הייתה פועלת לחובתו (ע"א 9656/05 שוורץ נ' רמנוף חברה לסחר וציוד בניה בע"מ, פס' 26 (27.7.2008), והאסמכתאות שם).
- 24
- 25
- 26 39. גרסתו של הנתבע בקשר לנסיבות הניתוק מעבודתו בנתבעת נטענו לראשונה בתצהירו, ולא הוזכרו בכתב ההגנה. יתרה מכך, הנתבע יכול היה להמציא על נקל ראיות לגרסה זו. לפי עדותו, הנתבע עבד בנתבעת במשך כשמונה שנים (2010 – 2018) (עמ' 24 ש' 25 – 28), ויכול היה להציג מסמכי סיום העסקה כגון הסכם פרישה, טופס 161 או אישור על תשלום פיצויי פיטורין, אך לא עשה כן, ולשאלה מדוע לא עשה כן הנתבע השיב שהוא **לא חשב שזה חשוב** (עמ' 24 ש' 29 – 33).
- 30
- 31
- 32 40. הנתבע הודה שחברת השיווק (בבעלותו) מחזיקה כתובת נוספת, היא כתובת המפעל (של הנתבעת) בתל אביב (עמ' 23 ש' 7 – 8). בתצהיר (סעי' 14) הנתבע התייחס לכתובת אחת בלבד של חברת השיווק (בביתו בפתח תקווה). עניין לנו שוב בגרסה מתפתחת של הנתבע. הנתבע טען

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 35630-04-21 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 שהשתמש בכתובת מפעל הנתבעת בתל אביב משום שהמנוח השכיר לו שם חדר כדי שיוכל לשים בו
2 סחורה (עמ' 23 ש' 11 – 13), עובדה שאף היא לא נזכרה בתצהיר ולא נתמכה בראיות כלשהן (הסכם,
3 ראיה לתשלום דמי שכירות). בעובדה ששתי החברות, הנתבעת וחברת השיווק, החזיקו בכתובת
4 משותפת יש כדי לתמוך בקשר ביניהן ובכך שהנתבע לא ניתק את עצמו מהנתבעת.

5
6 41. הנתבע עומת עם האפשרות שבמסמך הוא לא מסר דבר בקשר לכך שהוא אינו קשור
7 לנתבעת, ותחת הכחשה הנתבע השיב שהוא היה "סהרורי" מהתאונה (עמ' 26 ש' 18 – 24).

8
9 42. בהיסח הדעת, הנתבע דיבר בלשון רבים כאשר סיפר על המצב בנתבעת לאחר אירוע
10 התאונה. לפי עדותו, נדרש לנתבעת זמן כדי לגייס פועל חדש, עובדה שלכאורה אינה רלבנטית למי
11 שאינו קשור לנתבעת (עמ' 26 ש' 6 – 7). הנתבע הוסיף (שם, ש' 12 – 14): "לקח הרבה זמן עד
12 שהתחלנו לחזור והמשכנו..."

13
14 43. לסיכום:

15
16 עדותו של התובע, שלפיה הנתבע ניחל בפועל את הנתבעת, הייתה עדיפה. עדותו של הנתבע,
17 שניסה להרחיק את עצמו מהקשר שלו לנתבעת, לא הייתה מהימנה. בחקירה הנגדית התברר
18 שקיימות לנתבע זיקות רבות למפעל הנתבעת ובכלל זה נוכחותו במועד התאונה, העובדה ששילם
19 לתובע את שכרו, הביא את טפסי הדיווח למוסד לביטוח לאומי למנוח והשתמש בכתובת מפעל
20 הנתבעת ככתובת חברת השיווק. הנתבע לא נתן הסברים טובים לזיקות אלו, ולא הביא עד רלבנטי
21 קרוב משפחה ומסמכים שעשויים היו להצביע על הניתוק מהנתבעת.

22
23 לכן, אני מקבלת את גרסת התובע. בהתאם, הנתבע אחראי באחריות אישית להתרשלותה
24 של הנתבעת.

הנזק

פגיעות וטיפול

25
26
27
28
29
30 44. כתוצאה מהתאונה נקטעה ידו הימנית של התובע עד מעל שורש כף היד. התובע הובהל
31 לבית החולים איכילוב, שם בוצעה השלמת הקטיעה ובניית גדם. לאחר מכן התובע עבר לבית
32 החולים תל השומר, לצורך שיקום היד והרכבת פרוטזה. במהלך השיקום היה במעקב פסיכולוגי
33 ופסיכיאטרי עקב רושם להפרעת פוסט טראומה והסתמנות דיכאונית. התובע פיתח פסוריאזיס
34 דרמטיטיס בכל חלקי גופו. לאחר האשפוז המשיך טיפול במסגרת הרשות הפלסטינאית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

הנכות

45. הצדדים הסכימו כי קביעותיו הרפואיות של המוסד לביטוח לאומי יחייבו בתביעה (ראו: סעי' 34 לסיכומי התובע, סעי' 9 לתחשיב הנתבעים).

46. הנכויות שנקבעו בוועדות הרפואיות של המוסד לביטוח לאומי (לפני הפעלת תקנה 15):

60% נכות בגין קטיעה חלקית יד ימין לפי סעיף ליקוי 40 (13) ב';

20% תגובת דחק פוסט טראומטית לפי סעיף ליקוי 34 (2) 3 ;

10% נכות בגין צלקות גוף מכאיבות ומכערות (צלקת בעור ימין) לפי סעיף ליקוי 75 (1) ב.

47. הנכות הרפואית הזמנית לאחר תקופת אי הכושר (12.8.20 – 10.11.20) עמדה על 100%.

נתוני השתכרות

48. עדותו של התובע:

התובע העיד שהיקף עבודתו היה חמישה ימים בשבוע, משרה מלאה, ולעתים עבד גם בימי שישי. שעות עבודתו היו החל משעה 07:00 ועד 23:00 (בימי שישי עד השעה 13:00). אם לא עבד בימי שישי, סיים את העבודה ביום חמישי בשעה 16:00. שכרו ליום עבודה עמד על 450 ₪, כ- 8,700 ₪ ברוטו בממוצע לחודש. חלק מהשכר דווח בתלושים (כ- 4,700 ₪) וחלק שולם במזומן על ידי הנתבע, מדי שבוע. התשלום במזומן הנוסף היה כמקובל לעובדים תושבי הרשות הפלסטינאית.

49. עדות הנתבע:

הנתבע העיד שהתובע קיבל שכר אחת לשבוע. בתקופות לחץ המפעל עבד גם ביום שישי. בשבועות שבהם התובע עבד עד יום חמישי, היה עליו לנסוע לביתו לסוף השבוע. בשני המצבים, לא היה לתובע זמן להגיע לבנק, ולכן שכרו שולם במזומן, לבקשתו. שעות העבודה במפעל הן תמיד משעה 9:00 ועד לשעה 18:00 – 19:00 כולל הפסקה לארוחות בוקר וצהריים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 הנתבע העיד כי מהיכרותו את המנוח וכן מהתקופה שעבד במפעל, תמיד שילמו את השכר
2 בהתאם לתלושי השכר, ומעולם לא שילמו שכר לא מדווח, מה גם שאין אינטרס לעשות כן (תשלום
3 לא מדווח אינו בגדר הוצאה מוכרת).
4

5 50. לפי נתוני שכר שהוגשו השתכרותו של התובע בשנת 2019 (עמ' 196 למוצגי התובע) עמדה
6 על 62,034 ₪ (5,170 ₪ לחודש). שכר רבע שנתי לפני התאונה בהתאם לנתוני המוסד לביטוח לאומי
7 (עמ' 18 למוצגי הנתבעים) עמד על 13,755 ₪ (4,585 ₪ לחודש). בהתחשב בפערים, אני מעמידה את
8 בסיס השכר המדווח על כ- 5,000 ₪ לחודש, נכון למועד התאונה.
9

10 טענות הצדדים:

11
12 51. התובע טען שהוכח ששכרו היה גבוה באופן משמעותי מהשכר המדווח, ועתר להעמיד את
13 שכרו על 8,700 ₪ נכון למועד התאונה ובשערוך להיום: 9,820 ₪ ברוטו.
14

15 52. הנתבעים טענו שהוכח שהתובע קיבל שכר בגובה 4,585 ₪. אין כל היגיון עסקי להימנע
16 מדיווח על שכר עבודה, שמהווה הוצאה מוכרת. הנתבעים טענו שהתובע לא הוכיח שקיבל סכומים
17 נוספים, ואף שקיבל את השכר במזומן, לבקשתו, הופק תלוש מסודר על כל הסכומים.
18

19 דיון והכרעה:

20
21 53. בעניין ע"א 4816/20 יאן לסקוב נ' פלונית (10.3.21) (להלן: עניין לסקוב) בית המשפט
22 העליון קבע "כללי אצבע" שיש ליישם בבואו של בית המשפט לדון בטענת הניזוק להכנסה לא
23 מדווחת (פסקה 8 לפסק הדין). בין היתר, נקבע כי על הניזוק-התובע מוטל נטל הוכחה מוגבר
24 להוכחת גובה השתכרותו הבלתי מדווחת; אין מקום להשתמש בנקודות מוצא כמו שכר מינימום
25 או שכר ממוצע במשק; גם אם הוכחה ההכנסה הלא מדווחת, יש להפחיתה בהינתן הסיכון שהדיווח
26 הכוזב יתגלה על ידי רשויות המס ומשיקולים הקשורים במדיניות משפטית ותקנת הציבור; יש
27 להתייחס בחומרה רבה יותר לאי דיווח של עצמאי מאשר לאי דיווח של שכיר; יש להתייחס בחומרה
28 רבה יותר לניזוק החי מאשר לתביעת תלויים.
29

30 54. הצדדים הציגו גרסה מול גרסה, ובשל טבעה של המחלוקת, אין מסמכים או גרסה ניטרלית
31 לכאן או לכאן. יחד עם זאת, גרסתו של התובע עדיפה על גרסתו של הנתבע בפרמטרים הבאים:
32

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 א. הנתבע נשאל בחקירה הנגדית מה היו שעות עבודתו של התובע, ולא חזר על גרסתו
- 2 בתצהיר, אלא טען שאינו יודע, משום שלא היה במקום (עמ' 33 ש' 14 – 18, הדגשה לא
- 3 במקור):
- 4
- 5 "ש.... מה שעות העבודה שהיו לו?
- 6 ת. מאיפה אני יודע? אני לא יודע.
- 7 ... הוא היה גר שם אז אני, אני לא יודע מתי הוא עבד מתי הוא לא עבד"
- 8
- 9 וראו גם: עמ' 34 ש' 16 – 18.
- 10
- 11 ב. הנתבע העיד שמקור הידיעה שלו לכך שהתובע לא קיבל תשלום במזומן הוא מפי
- 12 השמועה (עמ' 33 ש' 29 – 34, הדגשה לא במקור):
- 13
- 14 "ש. כשהוא בא והומר, 'התלוש לא משקף את מה שקיבלתי בפועל, קיבלתי גם במזומן
- 15 בנוסף לזה סכומים', ... זה נכון או לא נכון?
- 16 ת. לא נכון.
- 17 ש.... אז פתאום אתה כן יודע?
- 18 ת. כי זה לא נכון כי אני זיברתי על זה עם אבא ושאלתי אותו את זה והוא אמר לי שזה
- 19 לא נכון..."
- 20
- 21 ג. אין מחלוקת על כך שהתובע אכן ישן במפעל, מתכונת העסקה לא שגרתית,
- 22 שתומכת בכך שהתובע עבד שעות נוספות.
- 23
- 24 55. בהיבט הקווים המנחים שנקבעו בעניין לסקוב: התובע שכיר, ולא עצמאי. גם היותו "ניזוק
- 25 חי" אינה עובדה מהותית שכן מדובר בפועל קשה יום, שלא היו לו תנאים מיטביים לעמוד על
- 26 זכויותיו (עמ' 10). מנגד, יש להישמר מלקבוע ממצאי עובדה על בסיס עדותו בלבד, שאין דרך טובה
- 27 לבחון אותה בדיעבד, בחלוף שנים כה רבות ונוכח פטירת המנוח.
- 28
- 29 56. שכרו המדווח של התובע, משוערך להיום (הצמדה) עומד על כ- 5,800 ₪. בשים לב
- 30 לשיקולים שהובאו לעיל, אני רואה להעמיד את בסיס שכרו על הסכום של 7,000 ₪ נכון להיום.
- 31
- 32
- 33
- 34

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

הפסד כושר השתכרות עבר ועתיד

העדות:

57. התובע העיד שלפני התאונה הוא תפקד ככל אדם בגילו, ללא כל הגבלות, ועבד כפועל ייצור במשך שנים. כתוצאה מהתאונה שבה איבד את ידו הדומיננטית הוא איבד את כושר העבודה לחלוטין. הוא אינו מסוגל לעבוד עוד בעבודת כפיים, סובל מכאבים כל היום ומתקשה מאוד בתפקוד. נוסף לכך, מצב רוחו ירוד, הוא עצבני, מתקשה להתרכז ולישון ולעתים רחוקות יוצא מהבית.

58. התובע העיד שהוא חסר השכלה, אינו יודע קרוא וכתוב בעברית בכלל ומאז התאונה הוא לא שב לעבודתו.

59. בחקירה הנגדית התובע אישר שהיה לו רישיון נהיגה למונית, אך לטענתו הרשות הפלסטינאית ביטלה את הרישיון. התובע העיד שנדרש לבצע בדיקות אחת למספר שנים, והוא לא הגיע לבדיקה אליה זומן, משום שהיה ברור שלא יתאפשר לו להמשיך לעבוד כנהג מונית (עמ' 12 ש' 36 – עמ' 13 ש' 14). התובע אף לא טיפל בחידוש רישיון הנהיגה האישי משום שהוא "לא צריך את זה" ואינו יכול לנהוג (עמ' 13 ש' 28 – 31).

60. התובע העיד שהוא לא עושה דבר במשך היום. לפי עדותו, הוא ישן עד השעה 10:00 – 12:00 ורוב הזמן נמצא בביתו בחוסר מעש. התובע העיד שאינו הולך לחברים, ואין לו חברים, ואחת לכמה זמן הוא נפגש עם המשפחה שמגיעה לבקר את אמו שמתגוררת באותו בניין (עמ' 14 ש' 27 – עמ' 15 ש' 12).

61. התובע טען שעובדים פלסטינאים ממשיכים לעבוד שנים רבות מעבר לגיל פרישה, וכי הוא תכנן להמשיך לעבוד כל עוד הוא יכול.

טענות הצדדים:

62. התובע טען שאין לו סיכויים להשתקם ולהשתלב במעגל העבודה, עקב גילו (54) שילוב הנכויות, הפיזית והנפשית, מקצועו, ניסיונו והכשרתו. כן הפנה לכך שתקנה 15 הופעלה במלואה במוסד לביטוח לאומי. התובע טען להפסד השתכרות מלא בעבר לפי שכר של 8,700 ₪ ל-56 חודשים (עד מועד הגשת הסיכומים) סכום של 487,200 ₪ בצירוף פנסיה וזכויות סוציאליות: 60,900 ₪. מצרף הסכומים בצירוף ריבית מאמצע התקופה: 586,373 ₪. ביחס לעתיד, התובע חישב את

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 35630-04-21 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 הפסדיו עד גיל 70, לפי שכר של 9,820 ₪, וסך הכול 1,469,937 ₪, וכן הפסדי פנסיה בסכום של
2 183,742 ₪.

3
4 63. הנתבעים הציעו לחשב הפסדים מלאים בגין העבר (231,084 ₪, לפי מקדם היוון ל- 4.5
5 שנים, אף שמדובר בנוק לעבר) והעתיד (572,666 ₪, לפי 12.5 שנים), וכן פנסיה לפי 12.5% מהנייל
6 (100,468 ₪). חישוב הנתבעים נעשה לפי שכר מדוות נומינלי (ללא הצמדה).

7
8 דיון והכרעה:

9
10 64. התובע כיום כבן 54.5, חסר השכלה, עבד כפועל כל חייו. לפי עדותו של התובע מאז התאונה
11 הוא אינו עובד בכלל (עמ' 12 ש' 30 – 31). הנתבעים בסיכומיהם הציעו חישוב הפסדים מלאים לעבר
12 ולעתיד, ולא חלקו על כך שהתובע איבד את כושר השתכרותו במלואו.

13
14 אמנם, הנתבעים טענו שהתובע לא פעל להקטנת הנזק, וכי לו הותקנה בידו תותבת, ניתן
15 היה לשפר את יכולת התפקוד שלו, אך טענה זו אינה מבוססת. מדובר בעניין שברפואה. כדי להוכיח
16 שהתובע יכול היה להשתלב, בגילו, במומו ובחכשרתו במקצוע אחר לו אך התקין תותבת, היה על
17 הנתבעים להציג חוות דעת מתאימה.

18
19 65. לאור האמור, אני פוסקת לתובע הפסדי שכר לעבר ולעתיד כדלקמן:

20
21 הפסדי שכר לעבר מיום התאונה ועד היום (58 חודשים): $7,000 \times 58 = 406,000$ ₪

22
23 בצירוף ריבית מאמצע התקופה: 431,560 ₪

24
25 הפסד כושר השתכרות לעתיד: $7,000 \times 124.9 = 874,300$ ₪

26
27 סך הכול הפסדי שכר לעבר ולעתיד: 1,305,860 ₪

28
29 66. הפסדי פנסיה (12.5%): 163,233 ₪

30
31
32
33
34

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

עזרת צד ג'

67. התובע נשוי ואב לששה ילדים. התובע העיד שהוא מוגבל בביתו, ומאז התאונה אינו מסוגל לקחת חלק באחזקת הבית והחצר כפי שעשה בעבר. התובע העיד שהוא מתקשה גם להתלבש ולהתקלח בכוחות עצמו, מתקשה לפעמים לאכול, ומקבל עזרה "מסביב לשעון" מאשתו ומבני משפחתו וחברים, בשל חוסר יכולת כלכלית לשכור עזרה בשכר. כמו כן נעזר באנשי מקצוע לביצוע תיקונים בבית.

68. התובע טען שהוא לא נחקר בנושא העזרה, ועתר לפסוק עזרה לעבר על בסיס של 8,000 ₪ לחודש לשנה הראשונה (96,000 ₪), 6,720 ₪ לחודש לאחר מכן (וסך הכול 295,680 ₪) וסכום דומה לעתיד (1,545,914 ₪).

69. הנתבעים טענו שהתובע לא הציג אסמכתה בדבר צורך ממשי בעזרה, לא פירט את סוג הסיוע, ולא שילם דבר בגין עזרה, ממועד התאונה ועד היום. כמו כן, התובע מקבל מהמוסד לביטוח לאומי קצבה מיוחדת בגין עזרה, כך שאין מקום לפיצוי יתר.

דיון והכרעה:

70. הסכומים שהוצעו על ידי התובע אינם מתאימים לנתוני התיק, ואין לפניי קביעה רפואית בדבר הצורך בעזרה בהיקף שתואר. בשים לב לאופי הנכות וגובהה, תקופת ההחלמה הארוכה, העובדה שלא הובאו ראיות נוספות להיקף העזרה, היעדר ראיות ביחס לאפשרות העסקת עזרה בשכר, ובהתחשב בעזרת בני משפחה החורגת מהמקובל והרגיל, אני פוסקת סכום גלובאלי של 500,000 ₪ לעבר ולעתיד.

הוצאות רפואיות, נסיעות והתאמת רכב

הראיות:

71. התובע העיד כי בעקבות התאונה הוא רכש משככי כאבים, תחבושות, ופנה להתייעצויות רבות, וכן יזדקק להם בעתיד. גם בהמשך יידרש להוצאות אלו. לפיכך, עתר לפסיקת פיצוי בסכום של 45,000 ₪ לעבר ולעתיד. התובע הוסיף כי לעתים היה צריך לשלם עבור הטיפולים מכיסו, וכי בעתיד יזדקק לטיפולים פיזיותראפיים, אביזרים רפואיים וטיפול פסיכולוגי. התובע הציג קבלות שונות בגין נסיעות והוצאות רפואיות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 21-04-35630 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1
- 2 72. התובע העיד בתצהירו שביום 25.7.23 קבוע לו תור לאורתופד להתאמת תותבת, ולאחר
- 3 מכן תוגש הודעה על העלויות הכרוכות בכך. אולם, לא הוגשו עדכון או הודעה לאחר מכן.
- 4
- 5 73. הוגשה תעודת עובד ציבור של המוסד לביטוח לאומי מיום 13.11.22 שלפיה המלייל מממן
- 6 תותבת רגילה לכף יד, אך לא תותבת ממוחשבת /אלקטרונית, וכי המבוטח רשאי לבדוק את זכאותו
- 7 למימון תותבת כף יד לפי המלצת רופא מטפל מקופ"ח.
- 8
- 9 74. התובע העיד שבעקבות התאונה הוא נסע במשך כארבעה חודשים, פעמיים בשבוע, לבי"ח
- 10 תל השומר, בעלות של 700 ₪ לנסיעה וסך הכול עלות 22,400 ₪. כמו כן, אושפז למשך שלושה
- 11 חודשים שבמהלכם בני משפחתו נסעו פעמים רבות כדי לבקר אותו ולסעוד אותו. מאז התאונה הוא
- 12 אינו מסוגל לנהוג בשל הקטיעה ומצבו הנפשי הקשה. התובע הוסיף שאם יחזור לנהוג הוא ידרש
- 13 להתאמת רכב כגון תפוח הגה ואמצעים אחרים.
- 14
- 15 טענות הצדדים:
- 16
- 17 75. התובע עתר לפסיקת פיצוי לפי תחשיב הנזק שלו (שהעמיד את הסכומים על 100,000 ₪
- 18 בגין נסיעות עבר ועתיד, 70,000 ₪ בגין התאמת רכב, 100,000 ₪ בגין הוצאות רפואיות עבר ועתיד
- 19 ו- 500,000 ₪ בגין תותבת – לפי עלות של 50,000 ₪ אחת לשלוש שנים).
- 20
- 21 76. הנתבעים טענו שהתובע זכאי לכיסוי מלא לפי הדין לכל הוצאותיו הרפואיות, משום
- 22 שמדובר בתאונת עבודה. התובע זנח את טענתו לפיצוי בגין תותבת, ובכל מקרה, הוא זכאי למימון
- 23 מלא של תותבת כזו. הנתבעים טענו שאין צורך בהתאמת דיור שכן התובע סבל מפציעה ביד בלבד
- 24 (אולם נציין שראש נזק זה לא נכלל בסיכומי התובע). בנושא התאמת רכב – אין רכב בבעלותו של
- 25 התובע, והוא לא הציג ראיות לצורך בביצוע התאמה כלשהי.
- 26
- 27 דיון והכרעה:
- 28
- 29 77. בהיות התאונה תאונת עבודה ולפי תעודת עובד הציבור שהוגשה, התובע זכאי לקבל מימון
- 30 של טיפולים ואביזרים רפואיים מהמוסד לביטוח לאומי.
- 31
- 32 78. התובע לא הציג חוות דעת שיקומית ביחס לתותבת הדרושה. בכל מקרה, בהיות התאונה
- 33 תאונת עבודה, עלותה ממומנת על ידי המוסד לביטוח לאומי, ואין מקום לפיצוי ברכיב זה.
- 34

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 35630-04-21 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

79. בשים לב לאסמכתאות שהוצגו, טיב הנכות, העובדה שהתובע אינו נוהג (ואם ינהג יזדקק להתאמה) והצורך באבזורים מותאמים שונים אני פוסקת ברכיב זה סכום גלובאלי של 100,000 ₪ לעבר ולעתיד.

כאב וסבל

80. התובע הפנה לתקופת האשפוז הממושכת, מספר הניתוחים שעבר, ונכותו, ועתר לפסיקת פיצוי בסכום של 1,000,000 ₪.

81. הנתבעים הציעו פיצוי בסכום של 300,000 ₪.

82. בהתחשב בחומרת הנכות והשפעתה על חייו של התובע אני פוסקת סכום של 500,000 ₪.

ניכויים

83. תגמולי המוסד לביטוח לאומי לפי חוות דעת אקטוארית שהנתבעים הציגו:

נכות כללית: 1,102,843 ₪

קצבה מיוחדת: 677,452 ₪ ובצירוף תשלומים מחודש 6/22 ועד לחודש 12/23 (ראו הודעת התובע מיום 19.5.25 בצירוף פירוט תגמולים לתקופה זו ועמדת הנתבע בהודעה מיום 21.5.25) – 51,548 ₪, ובצירוף ריבית מאמצע התקופה: 54,640 ₪.

סך הכול תגמולים: 1,834,935 ₪

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 35630-04-21 פלוני נ' כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

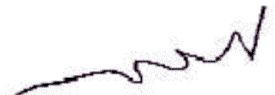
סיכום

84.	הפסדי שכר לעבר ולעתיד :	1,305,860 ₪
	הפסדי פנסיה (12.5%) :	163,233 ₪
	עזרה עבר ועתיד :	500,000 ₪
	הוצאות רפואיות, נסיעות והתאמה :	100,000 ₪
	כאב וסבל :	500,000 ₪
		2,569,093 ₪
	ניכויים :	1,834,935 ₪
		734,158 ₪
		=====

85. התביעה נגד הנתבעת 2 נדחתה. התביעה נגד הנתבעים 1, 3 ו- 5 מתקבלת.

אני מחייבת את הנתבעים 1, 3 ו- 5, יחד ולחוד, לשלם לתובע סכום של 734,158 ₪ בצירוף שכ"ט עו"ד ומע"מ בסכום כולל של 173,261 ₪ וכן את הוצאות המשפט משוערכות (ריבית שקלית) ממועד תשלומן ועד היום. סכומים אלו ישולמו בתוך 45 ימים מהיום, שאם לא כן יישאו ריבית שקלית מהיום ועד למועד התשלום בפועל. חיובה של הנתבעת 5 הוא כיורשת, בהתאם להוראות הדין (חוק הירושה, תשכ"ה – 1965). יתרת אגרה תשולם בהתאם לדין.

ניתן היום, ט"ז סיוון תשפ"ה, 12 יוני 2025, בהעדר הצדדים.

מר בן-ארי, שופט

נספח 2 :

העתק הודעת הערעור

(עמודים 29 עד 42)

ע.א. 25/

בבית המשפט העליון בירושלים
בשבתו כבית דין לערעורים אזרחיים

תאריך חתימת המסמך: 12.10.2025

המעוררים: 1. כרמיה (קסטנבוים) טקסטיל בע"מ ח.פ. 513561985 (הנתבעת 1 בביהמ"ש קמא)

מרחוב חוצות היוצר 25, אשקלון

2. בנימין קסטנבוים, ת.ז. 020046196 (הנתבע 3 בביהמ"ש קמא)

מרחוב אריה בן אליעזר 24, פתח תקווה

3. שרה קסטנבוים, ת"ז 050935758 (הנתבעת 5 בביהמ"ש קמא)

מרחוב רב אסי 5, בני ברק

באמצעות ב"כ עו"ד אריאל פרייברג (מ"ר 62254)

מרח' אבא הלל 7, רמת גן

טל': 03-7412358, פקס: 077-3180983

דוא"ל: office@freiberg-law.com

-נגד-

המשיב: עואד סעיד, מספר זרכון 962506606 (התובע בביהמ"ש קמא)

מכפר עורתא (רשות פלסטינית)

באמצעות ב"כ עוה"ד מ. רוט ואח'

מרחוב מוטה גור 9, פתח תקווה 4952802

טל': 03-5788780, פקס: 03-5788784

דוא"ל: yairot22@gmail.com

הודעת ערעור

המעוררים מתכבדים להגיש ערעור זה לבית המשפט הנכבד כדלהלן:

סוג ההליך: ערעור על פסק דין בהליך ת.א. 35630-04-21.

הערכאה עליה מערערים: בית המשפט המחוזי מרכז, כב' השופטת מ. בן ארי.

סוג ההליך ומספר תיק עליו מוגש הערעור: ת.א. 35630-04-21.

מועד מתן פסק הדין: 12.6.25

מועד המצאת פסק הדין: פסק הדין הומצא 14.6.25

המוותב המוסמך לדון בערעור: מותב תלתא לפי סעיף 41(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד - 1984.

סכום האגרה: 3,454 ₪ לפי פרט 27 לתוספת (תקנה 2) לתקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007

הליך נוסף: בד בבד עם הגשת בקשה להוספת ראיה ובקשה לעיכוב ביצוע כמפורט להלן.

מועד אחרון להגשת ערעור: 16.10.25

סכום הערובה: בהתאם לתקנה 134 ו-137 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט – 2018 תוספת שלישית

פריט 1 סך של 35,000 ₪.

מסמכים מצורפים: רשימת מסמכים – תיק מוצגים -רצ"ב.

פתח דבר – בקשות המוגשות בד בבד עם הגשת הערעור

המערערים יבקשו לציין בפני בית המשפט הנכבד כבר בפתח הדברים כי בד בבד עם הגשת הודעת הערעור מוגשת בקשת המערערים להוספת ראיה חדשה (להלן: "בקשה להוספת ראיה") ובקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין. אך לאחר מתן פסק הדין התברר למערערים 2-3 כי עובר לתאונה מושא פסה"ד, בשנת 2014, כשש שנים קודם לתאונה בענייננו, במהלך תקופת העסקתו ע"י המערערת 1 היה המשיב מעורב בתאונת עבודה, במסגרתה נפגע בנסיבות דומה, על ידי מכונה זהה עת נפגע בידו (השמאלית-השנייה) מגלגל שיניים עת ניקה את המכונה בידו ונקבעה לו נכות בשיעור 10% בגין חבלה לידו (השמאלית).

בית המשפט קמא קיבל את גירסת המשיב ולא הטיל אשם תורם בהתאם להוראות סעיף 68 לפקודת הנזיקין והראיה החדשה יש בה כדי להוכיח כי המשיב אינו דובר אמת, מהימנותו מוטלת בספק ויש לקבוע כי יש בהתנהגותו אשם בשיעור ניכר והכל כפי שיפורט בבקשה כאמור.

א. עיקרי פסק הדין ביהמ"ש הנכבד קמא

1. מוגש בזאת ערעור על פסק דינו של כב' בית המשפט המחוזי מרכז בלוד, שניתן ביום 12 ביוני 2025 (ע"י כב' השופטת מ.בן ארזי) בת"א 35630-04-21, בעניין נזקי גוף שנגרמו למשיב במהלך עבודתו נקבע כי המערערים, לרבות המערער 2, חבים בתשלום הפיצויים המגיעים לנפגע, התובע בהליך מושא הערעור (להלן: "המשיב").
2. בפסק דינו של בית המשפט הנכבד קמא הוטלה אחריות בהיעדר תשתית נורמטיבית, בסטיה ממטרות דיני הנזיקין תוך הרחבת מעגל המזיקים והרחבת שיעורי הפיצויים בניגוד לדין ולחלכות בית משפט העליון הנכבד.
3. טעה ביהמ"ש הנכבד קמא בקובעו חבות עפ"י עדות יחידה של בעל דין, ללא ראיה חיצונית פוזיטיבית ובכך טעה.
4. בית המשפט הנכבד קמא קבע קביעות סותרות, ללא הנמקה והסבר תוך התעלמות מהוראות המחוקק ומהוראות הפסיקה ביחס למיהו מעביד ואימתי תוטל חבות בנזיקין, תוך הרחבת חובת הזהירות ויסוד ההתרשלות והטלתם על גורמים שאינם נושאים בחובה והכל בהסתמך על עדות של בעל דין מעוניין.
5. בית המשפט הנכבד קמא פסק פיצוי בגין הפסדי השתכרות תוך חישוב שכר לא מדויק בהסתמך על עדות יחידה ובהיעדר ראיות בניגוד להלכה, פיצוי מלא בגין נזקי הנטענים על הרף הגבוה מבלי תימוכין בהתבסס על עדותו של התובע וזו בלבד תוך התעלמות מנסיבות המקרה ומהחוסר הראייתי המחייב תוצאה הפוכה.
6. הנפגע הינו העובד הותיק (בה' הידיעה) בחברת המערערת 1 ועל אף היותו הגורם הותיק והבכיר אשר לו הידע והניסיון בביצוע העבודה על כל המשתמע מכך, קבע בית המשפט הנכבד שלא להשית עליו אשם תורם כלל, על אף האשם בהתנהגותו. אשם שמקבל ביטוי נוסף בהתחשב בעובדה שהיה מעורב בתאונה בנסיבות דומות כ-6 שנים קודם לכן והעיד עדות שקר.
7. בית המשפט הנכבד העתיר פיצוי בכל ראשי הנזק בהתבסס על טענות הנפגע חרף היותו מוגזמות ונעדרות אחיזה במציאות, או, בראיות כנדרש בדין והכל כפי שיפורט להלן.

ב. ואלה נימוקי הערעור:

8. עסקינן במקרה מצער של תאונת עבודה במסגרתה נפגע המשיב. על כך, אין מחלוקת.
9. עובדה נוספת שאינה שנויה במחלוקת הינה שהמדובר הוא בעובד ותיק ומנוסה (עמ' 3 שורה 14 לפרוטוקול) העובד הכי ותיק בחברה במועדים הרלוונטיים, אשר עבד מזה שנים בנתבעת 1 אשר הוקמה ונוהלה על ידי מר יעקב קסטנבוים ז"ל (להלן: "המעסיק/המנוח") אשר נפטר ממחלה מספר חודשים לאחר קרות המקרה.
10. בפסק דינו מתייחס בית המשפט הנכבד קמא לגבולות האחריות האישית ולחלכה. בפסק דינו קובע כי המנוח בעלים ומנהל הנתבעת וכי הוא אחראי לנזק באחריות אישית (עמ' 6, פסקה 28, שורות 17 – 23 לפסה"ד),

מעבר להטלת האחריות על בעלי החברה ומנהלה-המנוח, חוצה הוא את גבולות האחריות, ולשיטתנו, מסיג גבול ומותח את גבולות חובת הזהירות והאחריות שבצידה באופן אשר אינו מאפשר לו להימנע ולעלות להביא לקריעתו באופן המהווה פגיעה בדיני הנזיקין ואף לעלות כדי פגיעה בדיני ההתאגדות כפי שיפורט להלן.

11. בית המשפט הנכבד קמא הטיל אחריות בנזיקין על סמך עדותו הלא נהירה של המשיב העומדת בסתירה פנימית המקבלת ביטוי גם בפסק הדין עצמו, סתירה שבית המשפט הנכבד קמא לא מיישב ובכך טעה. תוך התעלמות מיישום מבחן השליטה והתנאים שנקבעו בהלכה השלטת. חוסר הבהירות לעניין זהות הנתבע, או, האחדה בין אישיות משפטיות נפרדות והפרטים המפעילים אותם לכדי גורם אחד שזור לאורכו של פסק הדין ולשיטתנו מביא לתוצאה שגויה והרסנית.

12. טעה בית המשפט הנכבד קמא שהביא בחישוב בסיס שכרו שכר ב"שחור" שלא הוכח מבלי שסופקה על ידי המשיב שטוען לכך ולו ראיה אחת. וזאת בניגוד גמור לפסיקה ולדין.

13. המשיב לא הגיש ולו ראיה בדבר נזקו המיוחד, או, לכל הפחות, לא הציג ראיה המצדיקה תשלום פיצוי מעבר לסכומים המשתלמים לו ע"י המל"ל. על אף האמור, בית המשפט קמא פוסק לו פיצוי בראשי נזק אלה בחישוב גלובאלי ובכך "מתגבר" על הדין המחייב הוכחת נזק מיוחד בראיות ובכך מחצין את נזקי המשיב על המערערים שלא בצדק.

14. בית המשפט הנכבד התעלם מהעובדה שהמשיב לא זימן ולו עד אחד, המשיב לא זימן עדים להוכחות העזרה לה הוא טען, עדים בדבר הקשיים הנטענים על ידו ועדים אשר יעידו אודות העסקתו, סביבת עבודתו ותנאיו. עובדה זו לא קיבלה ביטוי בפסק הדין שעה שהייתה צריכה לקבל ביטוי משמעותי, שהרי המסקנה מאי זימון עדים אלה הינה שהבאת ראיות אלה הייתה פעולת כנגדו וכך נקבע להלכה בע"א 55/89 קופל (נהיגה עצמית) בע"מ נ' טלקאר חברה בע"מ מד (4) 595 שם נקבע כדלקמן:

"מעמידים בעל דין בחזקתו שלא ימנע מבית המשפט ראיה שהיא לטובתו, ואם נמנע מהבאת ראיה רלוונטית שהיא בהישג ידו ואין לו לכך הסבר סביר – ניתן להסיק, שאילו הובאה הראיה הייתה פועלת כנגדו".

15. בפרוטוקול הדיון מיום 2.1.2024 טוען ב"כ המשיב כדלקמן:

"אנו נביא, במידת הצורך, עדויות של המפעלים הסמוכים וגם של אנשים שעבדו במפעל עצמו, שהוא היה הכל במפעל. הוא לא היה בא, עובר, לוקח סחורה ומפזר אלא היה חותם על הקבלות, מספק סחורה, מביא את הסיבים עצמם כדי לטחון אותם." (שורות 20 – 23 לפרוטוקול).

16. ב"כ המשיב ממשיך ומבקש להגיש בקשה לזימון עדים ובית המשפט הנכבד קמא נעתר לכך, ועל אף שכבר הוגשו ראיות מאפשר לתובע להגיש בקשה כאמור ולא קובע את התיק להוכחות (עמ' 6 לפרוטוקול שורות 8-9, והחלטת בית המשפט הנכבד קמא שם). אך ביום 30.4.24, משלא הוגשה ע"י המשיב בקשה לזימון עדים נקבע התיק להוכחות ליום 5.1.25.

17. בית המשפט קמא משתמש בחזקה האמורה בסעיף 14 לעיל ביחס למערער 2 שלא בצדק, מן הטעם הפשוט שראיות אלה אינן בחזקתו מכיוון שאינו מצוי בקשרי העסקה עם המערער 1.

ג. חלוקת האחריות- הטעות בהטלת אחריות על המערער 2:

18. טעה בית המשפט הנכבד קמא בכך שלא התחשב בנסיבות המשפחתיות של המערער, בית המשפט קמא מציין את עדות המערער 2 בכל הנוגע לריב המשפחתי, לקרבה בין המערער 2 למנוח אך מסתפק בכך תוך ניתוק המורכבות והקרבה והופך פעולות של עזרה של בן לאביו החולה לפעולות ניהוליות הנעשות ע"י מעביד אשר חב כלפי מי שנתון לשליטתו.

19. שגה בית המשפט הנכבד קמא שעה בקובעו כי המערער 2 מנהל/או מעסיק וכי חלה עליו חובת זהירות ביחס למשיב ראה ע"א 54389-11-10 נ' ד' (קטין) נ' עצמליה רהיטים לילדים בע"מ (פורסם בנבו) אחריותו של המערער 2 מתקיימת רק בהינתן היותו מעסיק/מנהל ומשלא הוכח טעה בית המשפט בהטילו עליו אחריות.

20. טענות המשיב עומדות בסתירה אינהרנטית – כך לדוגמא טענות בדבר היות המערער 2 בעלים אשר עובדתית אינן נכונות ולא הוכחו, כמו גם הטענה כי "במהלך השנים 2017-2018 כל עבודתו של התובע הייתה מול הנתבע" (פסקה 30 לפסק הדין, שורה 4, עמ' 7) אינה נכונה והמשיב שעומת עם היות המערער 2 חולה בשנים הללו שינה את גירסתו והתאימה (עמ' 8, ש' 22 – 39, עמ' 9 ש' 1 – 2 לפרוטוקול דיון ההוכחות).

21. לבקשת המשיב, שכרו כפי שבא לידי ביטוי בתלוש השכר שולם לו במזומן בסוף שבוע העבודה בגין השבוע החולף. טעה בית המשפט הנכבד קמא במסקנתו בנוגע לתשלום במזומן. התשלום במזומן אליו מתייחס בית משפט קמא (עמ' 7 ס' 30 לפסה"ד) אינו תשלום שהוצא ע"י המערער 2 ושולם למשיב, אלא, כסף שהועבר מהמנוח למשיב באמצעות המערער 2. אין בכך כדי להעיד על דבר זולת העזרה שהעניק המערער 2 לאביו החולה.

22. להבדיל, גם במקרים של תשלום ממש, מכיס גורם חיצוני למעביד, כבר נקבע בפסיקה, בשורה של פסקי דין, כי תשלום אינו מהווה טעם המצדיק הטלת אחריות, או ליתר דיוק, החלת יחסי עובד-מעביד. המבחן בהתאם לפקודת הנזיקין ולדין הינו מבחן השליטה הגמורה. (בעניין זה ראו בש"א (חיפה) 14581/03 מרמנת אירגון וניהול פרויקטים ואח' נ' מדינת ישראל-משרד החינוך והתרבות ואח' (פורסם בנבו).

23. עובדות שאין עליהן מחלוקת: המשיב הועסק ע"י הנתבעת 1 ברצף משנת 2006 (עמ' 3, שורה 3 לפרוטוקול דיון ההוכחות), הנתבעת 1 הנפיקה לו תלושי שכר (ס' 3 לתצהיר המשיב (התובע שם)), הנתבעת 1 היא הגורם המעסיק בהתאם לרישומי המל"ל לרבות בטופסי התביעה לביטוח הלאומי, עובדה נוספת היא שהמשיב היה מעורב בתאונה קודמת בנסיבות דומות שיש בהן כשלעצמן כדי להביא למתן הכרעה צודקת כפי שיפורט להלן.

24. במועדים הרלוונטיים המערער 2 לא היה מועסק ו/או מעסיק מטעם המערער 1 דה פקטו ודה יורה. לא זו בלבד, שנעדר מעמד ביחסים שבין הנפגע לבין המעסיקה, בשנים 2017 – 2018 היה בעיצומו של מאבק במחלת הסרטן ונזקק לאשפוז יום וטיפולים כימותרפיים ועד היום הוא נזקק למעקב רפואי. לאחר שדעכה עצמת המחלה פתח את החברה בבעלותו (עמ' 7 פסקה 31 לפסה"ד).

25. עם זאת, חרף מצבו ועל אף עליות ומורדות ביחסים בין בני המשפחה, בכל המועדים היה המערער קרוב אצל הוריו ומעת שחלה אביו סייע המערער 2 בידיו, כמצופה מבן כלפי אביו ויש שיגידו כמתבקש.

26. כל הראיות מצביעות על כך שהמערערת 1 העסיקה את המשיב והמנוח היה הבעלים והמנהל – הדבר נקבע גם בפסק הדין: "אף הבסיס הראייתי ברור, שכן מרגע שהוכחה אחריות של הנתבעת, ומי שניהל את הנתבעת הוא המנוח, הרי המנוח אחראי לנזקי התובע מכוח עקרון האחריות האישית. לפיכך קיימת אחריות אישית של המנוח להתרשלות שפורטה בפרק הקודם" (עמ' 6 לפסק הדין, פסקה 28 ש' 21 – 25).

27. חרף קביעה זו טעה בית המשפט הנכבד קמא בקובעו כי בנוסף למנוח, יש להתייחס למערער 2 בתור "הנתבע", מלביש אותו בבגדי הנתבעת 1 ועוטה על צווארו סמכויות ניהול ולפתע נאלץ הוא להתמודד עם שאלות הנוגעות להעסקה של גורם שמעולם לא הועסק על ידו.

28. המערער 2, בנו של המנוח, עבד בנתבעת 1 מספר שנים ובהמשך חלה במחלת הסרטן ועבד בחברת אביו בהיקף חלקי בלבד כפי שהתאפשר בשים לב למעקב, לטיפולים הכימותרפיים ולתופעות הלוואי הקשות ומשהחלים יצא לדרך עצמאית והקים חברה העוסקת בייבוא ושיווק מוצרי טקסטיל ולה קשרי עבודה עם הנתבעת 1.

29. טעה בית המשפט הנכבד קמא בכך שהוציא תחת ידו פסק דין ובו קביעות אליהן הגיע לאחר שהרים והסיר את כל מסכי ההתאגדות, ללא הנמקה וללא הסבר, פיצוי הניזוק נקבע בהתאם לרצון הנפגע ושיקולי עומק הכיס גברו על הדין. מבלי שהובאה ולו ראיה פוזיטיבית אחת הוחלט ליתן למשיב את מבוקשו, לקבוע כי המערערים, לרבות המערער 3 חבים בפיצוי המשיב, ללא שהוטל עליו אשם תורם בניגוד להלכה השלטת ולפסיקה, תוך חיוב המערערים כולם, ללא אבחנה מתבקשת ונדרשת בנסיבות, בתשלום הפיצויים בראשי הנזק השונים "על הצד הגבוה", לרבות, שכר נטען שאינו מדווח וזאת חרף ההלכה השלטת.

30. כאמור ברישא, בד בבד עם הגשת הודעת הערעור מוגשת בקשת המערערים להוספת ראיה ועניינה בתאונה בשנת 2014, במהלך עבודתו במערערת 1 על מכונה זהה נפגע בידו (השמאלית – השנייה) והגיש תביעה, באמצעות ב"כ עוה"ד רוט, לבית משפט השלום בפתח תקווה, בתא. 2772-09-15 **עואד סעיד נ' שמיכות כרמיה קסטנבוים טכסטיל והראל חברה לביטוח בע"מ** (להלן: "התביעה הקודמת/התביעה משנת 2014")

31. חמור מכך שהמשיב לא העיד אמת וכי יש בכך כשלעצמו טעם לביטול פסק דינו של בית המשפט הנכבד קמא, כן עולה מכך כי טענותיו בנוגע למערער 2 נובעים משיקולים זרים הנוגעים לעומק הכיס/תגמולי המל"ל.

32. בתביעתו הקודמת טען המשיב כי תפקידו היה לטעון את המכונה בסיבים ולאחר סיום טחינתם היה עליו לנקות אותה ידנית משאריות החומר ובמהלך פעולתו זו נחתך/נפגע מגלגל שיניים ונקבעה לו נכות בשיעור 10% ע"י ועדה רפואית מטעם המוסד לביטוח לאומי.

33. הדמיון בין המקרים ובין הטענות מעורר תמיהה. יודגש, המערערים לא חולקים על קרות הנזק/ים, אלא, שיש בראיה זו כדי להציג כי טענותיו של המשיב בהליך שהתנהל בבית המשפט קמא אינן אמת וכי שירבוב המערער 2 לגורם בעל תפקיד בחברה, מנהל, נובע אך ורק מן הטעם שבשנת 2014, בשונה ממועד החליק מושא הערעור, בוטחה המערערת 1 בביטוח אחריות.

34. המשיב לא הביא ולו ראיה אחת התומכת בטענותיו המייחסות למערער 2 תפקיד כלשהו. הדבר תמוה עוד יותר ועומד לחובת המשיב שעה שהצהיר וביקש שהות להגשת ראיות וזימון עדים שהם יודעים אודותם שיודעים

ויכולים להעיד לטענתם אודות נוכחותו ותפקידו של המערער 2 במפעלה של המערער 1 (כפי שפורט בסעיפים 15 – 17 לעיל)

35. המשיב לא ידע להשיב כיצד יכול היה המערער 2 לשאת בתפקידו במועדים הרלוונטיים שעה שהיה בעיצומו של מאבק במחלת הסרטן ונזקק למעקב רפואי רציף וטיפולים כימותרפיים (עמ' 7 - 8 לפרוטוקול דיון ההוכחות).

36. כשנשאל המשיב כיצד יכול להיות שהיה מגיע בתקופה שהיה חולה השיב כדלקמן :
העד, התובע : אדוני הוא היה בא כל הזמן. הוא היה (לא ברור) על טלפון הוא היה חותם על הכל (לא ברור)
עו"ד לוי : גם בתקופה שהוא היה חולה סרטן מטופל?
העד, התובע : כן, הוא היה בטלפון, הוא לא בא.
(עמ' 8 שורות 27 - 30 לפרוטוקול)

37. בהמשך שנשאל כמה היה מגיע למפעל האם פעם בשבוע או שבועיים משיב "לא זוכר כמה". (עמ' 8 ש' 36 – 39, עמ' 9 שורות 1 – 2 לפרוטוקול).

38. המשיב מציין בתצהירו, כי החל משנת 2017-2018 החל לעבוד אצל המערער 2 (עמ' 6 ס' 37 לתצהיר עדות ראשית מטעמו של המשיב (התובע שם)).

39. נקודה זו אינה ברורה כלל ועיקר, כיצד יכול התובע להעיד שבמועדים הרלוונטיים 2017-2018 עבד אצל המערער 2 בו בזמן שעבד אצל המערער 1, ששילמה את שכרו, הנפיקה לו תלושי שכר וחתימה על טופסי התביעה למוסד לביטוח לאומי. כיצד יכול להיות שהמערער שנאבק במחלה שפקדה אותו, נזקק לאשפוז יום וטיפולים כימותרפיים עבד ועוד שימש בתפקיד ניהולי – לשאלות הללו לא סופק כל מענה מצד המשיב – שאלות ותמיהות שמשלא טרח המשיב ליישבם לא הרים את נטל הראיה ולא הוכיח את טענתו במאזן הסתברויות - המוציא מחברו עליו הראיה.

40. המאמץ מצידו של המשיב "לשרבב" את שמו של המערער 2 נתקל בקשיים במהלך דיון ההוכחות ועל אף שבית המשפט מנסה לסייע בידו ולהבהיר את עדותו לפיה עבד אצל המערער 1 והמערער 2 היה בעל תפקיד בה מתקש המשיב להגיד שלא עבד בחברה של כרמיה אלא של המערער 2 (בנימין) (עמ' 17 - 18 לפרוטוקול דיון ההוכחות).

41. המשיב נשאל מדוע אם כך תבע את המנחם משיב בצורה לא ברורה :
עו"ד לוי : למה תבעת את יעקב קסטנבוים?
העד, התובע : בנימין הוא אמר לי, אמר לי עשיתי חברה עם בנימין, יעקב (לא ברור).
(עמ' 18 שורות 22 – 23 לפרוטוקול דיון ההוכחות).

42. המשיב מתחמק מלהשיב מי החברה המצויינת באישור העבודה שניתן לו. בשלב זה מתערב בית המשפט קמא ואומר שהמנהל אחראי אישית (עמ' 18, ש' 30 – 33).

43. על אף חוסר הבהירות וחוסר המהימנות והיעדר גירסא סדורה, אלא, תשובות מוכתבות שלמעשה מסתכמות במילה "בנימין", בית המשפט מעיר הערה שבהמשך תעמוד בבסיס פסק הדין ושלא בצדק בנסיבות המקרה דין.

"כב' הש' בן-ארי: רק שנייה. תעשו מה שאתם רוצים, זה לא מעניין את בית המשפט ההסדר הפרטי שהיה (לא ברור) משום שבנזיקין אין אישיות משפטית נפרדת, המנהל אחראי אישית" (עמ' 18 ש' 35-37 לפרוטוקול)

44. חיזוק לטענות המערערים ניתן למצוא גם בצוואתו של המנוח, המוריש את כל רכושו לרעייתו, המערערת 3 – אילו היה המערער 2 עובד/מנהל בחברה בניהולו ובבעלותו של המנוח ודאי שדבר זה היה מקבל ביטוי בצוואתו. העובדה שהדבר לא מוזכר בצוואתו מתיישבת עם טענות המערערים.

45. טעה בית המשפט הנכבד קמא שהגיע לתוצאה לפיה המערער 2 עובד ו/או בעל תפקיד ניהולי האחראי על וכלפי המשיב כל אחד מהקריטריונים שנקבעו בדין אינם מתקיימים. בנידון לא מתקיימים יחסי עבודה בהתאם למבחנים המנויים בפסיקה ראו סע"ש 15-11-16469 **הר חרמון נ' מדינת ישראל ומשרד התיירות** (פורסם בנבו). המנהל הוא המנוח גם לשיטת בית המשפט הנכבד קמא בפסק דינו והוא בלבד.

46. ס' 2 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] קובע מיהו מעביד: "מעביד – מי שיש לו ביחסיו עם אדם אחר שליטה גמורה על הדרך שבו אדם אחר מבצע עבודה בשבילו, ואילו הוא עצמו אין עליו מרות דומה לגבי אותה עבודה, ו"עובד" הוא מי שעבודתו נתונה לשליטה כאמור..."

47. מבחן השליטה הגמורה פורש וחוודד בספרות ובפסיקה "...השליטה הגמורה על אופן הביצוע מתבטאת בכך שהמעביד קובע את המסגרת הארגונית והטכנית בה יפעל העובד... העובד אינו חפשי לבצע את העבודה הנמסרת ככל העולה על רוחו. הוא חייב לבצע באופן הארגוני והטכני הנקבעים על ידי המעביד". (כב' הנשיא השופט בדימוס, אהרון ברק בספרו, אחריות שילוחית בדיני נזיקין (1964), (עמ' 131-135) ע"א 4530-91 **רשות הנמלים והרכבות נ' צים חברת השיט הישראלית בע"מ** (פורסם בנבו))

48. בת"א(חיפה) 1251/99 **שורק בועז נ' המועצה הדתית חיפה** (פורסם בנבו) נדון עניינו של פגיעת תובע אשר אביו שימש כאיש אחזקה מטעם המועצה וביקש מילדי לנקות את בית הכנסת תמורת תשלום ששולם להם באמצעותו ע"י המועצה. בתביעה עותר התובע לחייב את המועצה בתשלום פיצוי בגין נזקי גופו שאירעו לו במהלך עבודתו. בפסק דינו דוחה בית המשפט הנכבד את טענת התובע בדבר היות אביו שלוח המועצה להעסקתו ומציין את הכלל הבסיסי לפיו היה על התובע להוכיח שהוא עובד של המועצה ומשלא הוכח אין היא חבה חובת זהירות כלפיו מכח היותה מעבידתו (פסקה 42-כב' השופטת, הנשיאה ב.גילאור).

49. גם במקרה דנן, המערער 2 כלל לא היה עובד המערערת 1 במועד התאונה, על מנת שאדם יחשב מעביד ויהיה בעל שליטה גמורה צריך הוא לכל הפחות, להיות עובד, או בר סמכות שניתנה לו כדין – לא הוכח ולא בוסס דבר ביחס להיות של המערער 2 עובד או בר הרשאה לתת הוראות ו/או הנחיות ומכאן שנעדר שליטה כלל.

50. הראיות, הקביעות בפסק הדין והסתירות בעדותו של המשיב מביאות למסקנה הפוכה מזו אליה הגיע בית המשפט הנכבד קמא, המעסיקה הינה המערערת 1.

51. המשיב לא הוכיח כלל, וודאי שלא במאזן הסתברויות את טענתו בדבר היות המערער 2 מעביד בהתאם להוראות הפקודה והפסיקה והנטל להוכחת היות גורם מעביד באמצעות מבחן השליטה כאמור מוטל על כתפי הטוען לכך-המשיב, נטל שלא הורם.

52. טעה בית המשפט הנכבד שקבע כאמור בפסק דינו ומכל המפורט לעיל, לא הוכח הנטען כנגד המערער 2 והמערערים יטענו כי יש לקבל את הערעור בנושא זה ולקבוע כי הנתבעת 1 בלבד חבה בתשלום הפיצוי שיקבע למשיב.

ד. בסיס השכר- השכר הלא מדווח – הפסדי ההשתכרות – נזק ממוני

53. טעה בית המשפט הנכבד בקובעו כי המשיב קיבל שכר בשיעור העולה על שכרו המדווח משלא הוכח. לא זו בלבד שטענה זו לא נתמכת בראיות כדין, היא אינה מתקבלת על הדעת בנסיבות – כפי שיפורט להלן. א. טענת המשיב נטענה בעלמא ללא שהוצגה ראיה כלשהי. ב. המשיב אשר נפגע בתאונת עבודה לא פנה בתביעה/תביעות לבית הדין על מנת שיכירו בשכרו הלא מדווח כהכנסה דבר אשר עשוי להגדיל את קצבת נכות מעבודה המשתלמת לו לכל חייו. ג. המשיב היה שבע רצון מהשכר המדווח ומהעובדה שניתנת לו האפשרות לעבוד בישראל וללון מבלי לשלם שכר לינה וחיסכון הוצאות בגין נסיעות לשטחי הרשות וחזרה.

54. הלכת לסקוב, מפי כב' הנשיא (דהיום) כב' השופט עמית, ההלכה הדנה בשכר לא מדווח והנטל להוכחתו שרירים וקיימים (ע"א 4816-20 יאן לסקוב נ' פלונית (פורסם בנבו)). הסוגיה והשאלה העקרונית האם בכלל נכון לקבל טענה בדבר שכר לא מדווח נדונה והוכרעה, וכך נפסק להלכה. כב' נשיא בית המשפט העליון, השופט עמית קבע שורה של "כללי אצבע" להערכת השכר הלא מדווח בדגש על נטל ההוכחה המוגבר להוכחת גובה ההכנסה הלא מדווחת (ראו גם ע"א 8991/21 פלונית נ' קרנית הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים : (19.09.2022)).

- א. " על הניזוק-התובע נטל הוכחה מוגבר להוכחת גובה השתכרותו הלא מדווחת.
- ב. אין מקום להשתמש בנקודות מוצא כמו שכר מינימום או שכר ממוצע במשק לצורך הערכת גובה ההכנסה הלא מדווחת.
- ג. גם משהוכחה ההכנסה הלא מדווחת, יש להפחיתה לצורך חישוב הפיצויים, ולו במעט לאור השיקולים האמורים לעיל.
- ד. יש להתייחס בחומרה רבה יותר למצג פוזיטיבי של אי השתכרות כלפי הרשויות להבדיל מאי דיווח פסיבי.
- ה. יש להתייחס בחומרה רבה יותר לאי דיווח של עצמאי מאשר לאי דיווח של שכיר שמעבדו לא הנפיק לו תלוש משכורת.

ו. יש להתייחס בחומרה רבה יותר לניזוק החי מאשר לתביעת אלמנה ותלויים.

55. בענייננו, שכר שאינו מדווח לא הוכח וטעה בית המשפט בכך שהתעלם מההלכה וקבע כאמור בפסק דינו.

56. בית המשפט קמא טעה בכך שזקף לחובת המערער 2 חוסר ידיעה לשאלות הנוגעות להעסקת המשיב וטעה פעם נוספת שיחס זאת לחוסר מהימנות והתייחס לכך כראיה נגטיבית – נסיבתית המהווה לשיטתו טעם להעדיף את גירסת המשיב על פניו גירסתו (פסקה 54 עמ' 12 – 13 לפסה"ד).

57. הכיצד ניתן לזקוף לחובת המערער 2 אי ידיעה אודות דברים שהטענה היחידה להתקיימותם טמונה בצד בעל אינטרס – כשם שהח"מ אינו יודע מהן שעות ותנאי העבודה של עובד פלוני בבית משפט השלום בתל אביב ולא מצופה ממנו להעיד בדבר כך לא צריך היה להיות מצופה מהמערער 2 להשיב לשאלות שתשובותיהן אינן ידועות לו.

58. ההנחה שהמערער 2 יודע את התשובות לשאלות ומתחמק ממתן תשובה מתבססת על כך שהוא עובד ו/או בעל תפקיד ניהולי במערער 1 וזה כאמור לא נכון ולא הוכח. בית המשפט הנכבד קמא טעה בכך טעות שיורדת לשורשו של עניין.

59. כך לדוגמא בנושא שכרו המערער 2 הוצב בפני סיטואציה בלתי אפשרית ללא מוצא – שנשאל לשעות עבודת הפועל ואומר שאינו יודע הדבר עומד לחובתו, כשנשאל בנושא אופי השכר ומשיב על פי השמועה מעומת הוא עם תשובתו לפיה אמר שאינו יודע – במצב דברים זה ניתן להגיע לכל תוצאה – לא לכך התכוון בית משפט נכבד זה עת נקבעה ההלכה הדנה בשכר לא מדווח.

60. אין מחלוקת על כך שהמשיב ביקש לקבל תשלום במזומן (עמ' 7 ס' 31 לסיכומי הנתבעים), המשיב ביקש לקבל את שכרו היחסי פעם בשבוע עובר לסוף השבוע. המערער 2 מעיד כי במספר הזדמנויות המנוח לא יכול היה להעביר את התשלום כאמור למשיב ועל כן הוא עשה זאת בעבורו/ס' 19 לתצהיר עדות ראשית מטעמו של הנתבע 3/המערער 2, עמ' 26 ש' 27 לפרוטוקול דיון ההוכחות) – אין המדובר בשכר מעבר לשכרו המדווח, המשיב לא קיבל שכר לא מדווח וקבלת הטענה שקיבל אינה יכולה לעמוד בנסיבות ובית המשפט הנכבד מתבקש להתערב גם בנקודה זו.

61. על פי דיווחי השכר למל"ל שכרו של המשיב ערב התאונה הסתכם בסך של 4,585 ₪, עמ' 12 פסקה 50 לפסה"ד), הדבר בא לידי ביטוי הן בתלושי השכר והן בדיווחים לרשויות. כפי שצויין לעיל, אין מחלוקת שהמשיב קיבל את שכרו במזומן פעם בשבוע כך על פי בקשתו.

62. על אף שעובדה זו הוכחה ואין ולו ראייה אחת שתצביע על שכר בשיעור שונה מזה המדווח, קבע בית המשפט הנכבד קמא מספר קביעות שאין להן שום אחיזה במציאות וכולן לא הוכחו.

63. בית המשפט הנכבד קמא מכיר בכך שאין ולא ראייה אחת המסייעת למשיב בנושא זה, ומכאן בוחר הוא לקבוע שמדובר בגרסה מול גרסה ולהעדיף את גירסת המשיב (עמ' 12 פסקה 54 לפסה"ד). אלא, שאין המדובר בגרסה מול גרסה, המדובר הוא בעדות סדורה בצירוף נתוני השתכרות ודיווחים כנדרש, אל מול אמירה של המשיב.

64. טעה בית המשפט הנכבד בקובעו ש"אין מסמכים או גרסה ניטרלית לכאן או לכאן". (פסקה 54 לפסה"ד) שעה שיש כזאת – תלושי השכר והדיווחים למשרד הפנים.

65. המשיב טען בתצהירו ששכרו המדווח עמד על כ-4,700 ₪ ברוטו בממוצע לחודש ע"פ תלושי השכר" (עמ' 8 ס' 66 לתצהירו) שערכם המשוערך (הצמדה) 5,583 ₪

66. טעה בית המשפט הנכבד קמא בקביעת בסיס שכרו בסך של 7,000 ₪ לחודש וזאת לאחר שערך השכר המדווח בתוספת שכר לא מדווח (עמ' 13 פסקה 56 לפסה"ד) ובכך שגה בית המשפט קמא.

67. הצדדים הסכימו כי הנכות הרפואית כפי שנקבעה ע"י המל"ל תחייב בתביעה (עמ' 11, פסקה 45 ש' 4-5 לפסה"ד). בהתאם להסכמת הצדדים נכותו של המשיב הינה 71.2% (להלן: "הנכות") נתון זה – 71.2% נעדר

אזכור בפסה"ד. חרף זאת, מציין בית המשפט קמא את נכותו הרפואית הזמנית שעמדה למשך תקופה בשיעור 100% (עמ' 45, פסקה 46, ש' 15 לפסה"ד).

68. הנתבעים בסיכומיהם לא התכחשו לנזקו של המשיב ולתאונה המצערת ועל אף שבשורה של פסקי דין נקבע בנכויות בשיעור זהה ואף גבוה מכך כי הניזוק לא איבד לחלוטין את כושרו להשתכר, הסכימו הנתבעים לחישוב לפי הפסד מלא. זהו לא דבר מובן מאליו ובית המשפט הנכבד קמא השתמש בכך כדי להכשיר מתן פיצוי עודף שלא כדין.

69. אין מחלוקת בדבר היות הפגיעה חמורה, אולם, כבר נקבע בשורה ארוכה של פסקי דין והלכות במקרים חמורים שבעתיים כושר השתכרות מסויים והדבר עולה בקנה אחד עם חובת המזיק להקטין את נזקיו (ראו ע"א 4431/17 פלוני נ' פלוני, פסקה 56 לפסק דינו של כב' נשיא בית המשפט העליון), חובה אשר הופרה על ידי המשיב כאמור.

70. המערערים יטענו כי טעה בית המשפט הנכבד שלא זקף לחובת המשיב את העובדה שלא פעל להקטנת נזקו והיה עליו להפחית הפיצוי בשל הפרת חובתו זו. המערערים יטענו כי בסיס שכרו הינו שכרו ערב התאונה משוער וזו בלבד. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל את הערעור ולקבוע את שיעור נזקו הממוני כדלקמן:

$$\begin{aligned} \text{הפסד שכר לעבר} - 5,583 \text{ ₪} \times 58 \text{ (חודשים)} &= 323,814 \text{ ₪} \\ \text{הפסד השתכרות לעתיד} - 5,583 \text{ ₪} \times 124.9 \text{ (מקדם היוון 150 חודשים)} &= 697,316 \text{ ₪} \\ \text{סה"כ הפסדי שכר לעבר ולעתיד} - 1,035,633 \text{ ₪} & \text{ בתוספת הפסדי פנסיה} - 129,454 \text{ ₪} \end{aligned}$$

ה. עזרת צד ג'

71. טעה בית המשפט הנכבד קמא בפסיקת פיצוי בסך של 500,000 ₪ בגין עזרת בני משפחה החורגת מהמקובל והרגיל שעה שלא הובאו ראיות כלל בנוגע לעזרה לה טוען המשיב (עמ' 16 פסקה 70 לפסה"ד).

72. אין מחלוקת בדבר נכותו של המשיב, אולם, פסיקת פיצוי בשיעור כה גבוה בראש נזק מבלי שהובאו ראיות כלל הינו שגוי בנסיבות. יצוין כי המשיב מקבל תגמולי קצבה מיוחדת מטעם המוסד לביטוח לאומי ולא הוכח כי פנה בתביעה למתן גמלאות/קצבאות נוספות להן הוא זכאי מכח היותו נפגע עבודה

73. המשיב אשר טוען לעזרה כול היה להביא מי מבני משפחתו בתמיכה לטענותיו בגין העזרה המוגברת לה הוא טוען, משלא הובא ולו עד אחד ומשלא הוצגה ולו ראיה אחת יהיה זה צודק וראוי להפחית את הפיצוי ולהעמידו בסך של 200,000 ₪.

ו. הוצאות רפואיות נסיעות והתאמת רכב

74. טעה בית המשפט הנכבד קמא בקובעו כי המשיב זכאי לפיצוי בסך 100,000 ₪ בגין התאמות רכב, ואביזרים מותאמים שונים (עמ' 18 פסקה 79 לפסק הדין) מבלי שהוצגה ולו ראשית ראיה לצורך באמור.

75. בהיותו נפגע עבודה זכאי התובע למימון טיפולים ואביזרים באמצעות המל"ל, כך נקבע גם במסגרת פסק דין ביהמ"ש הנכבד קמא (עמ' 17, פסקה 77 לפסה"ד).

76. בית המשפט הנכבד קמא קובע כי המשיב לא הציג חוות דעת שיקומית, אולם, אין מקום לפיצוי בגין תותבות, שהרי זכאותה ניתנת ע"י המל"ל בין כך וכך ונקבע שאין מקום לפצותו בגין דא (עמ' 17, פסקה 78 לפסה"ד). אולם, בכך מסתפק בית המשפט הנכבד ובוחר שלא להתייחס לעובדה שהמשיב לא בחר לעשות כן ולכך שלמעשה לא פעל להקטנת נזקו ובכך היה האמיר את הפיצוי לו הוא זכאי על חשבון המערערים בניגוד לדין.

77. המשיב העיד כי היה לו רישיון נהיגה למונית והוא לא טרח להיבדק ואף לא טיפל בחידוש רישיון הנהיגה האישי מכיוון "שהוא לא צריך את זה" ואינו יכול לנהוג" (עמ' 14, פסקה 59 לפסה"ד) כמובן שמדובר בהודאת בעל דין המעידה על הפרת החובה להקטין את נזקו. הדבר לא מקבל ביטוי בפסק הדין וכפי שיפורט להלן לא משפיע גם על פסיקת פיצוי בגין נסיעות.

78. המערערים יטענו כי פיצוי זה ניתן בצורה שרירותית לגמרי ללא צורך וללא הנמקה על הרף הגבוה ובנסיבות אלה, בהיותו נפגע עבודה הזכאי להחזרים מלאים ובשים לב לזכויות הניתנות לו מכח חוק, יש מקום להפחית את הפיצוי שנפסק כאמור ולהעמידו בסך של 30,000 ₪.

ז. אשם תורם

79. טעה בית המשפט הנכבד קמא שלא קבע כי יש באשמו של המשיב כדי לתרום לנזק תרומה משמעותית בהתאם להוראות סעיף 68 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (ראו בעניין זה: רע"א 2809/18 קסברי נ' רוזן (פורסם בנבו)). נזקו של המשיב הינו עקב אשמו בהינתן שהמשיב היה העובד הותיק ביותר והגורם שאחראי על עבודה, תפעול ותיקון המכונה עליה עבד וממנה נפגע. במועד התאונה היה המשיב העובד הותיק ביותר וזו הייתה שנתו ה- 14 בנתבעת 1 (עמ' 3 לפרוטוקול, שורות 8 – 15).

80. בית המשפט הנכבד קמא שוגה בקביעתו ביחס למעמדו של המשיב (עמ' 5 פסקה 24 לפסה"ד) ומגיע למסקנה שגויה לפיה, משלא הוכח שהוא בתפקיד ניהולי ו/או בכיר עסקין ב"פועל ייצור מן השורה." (עמ' 5, פסקה 24 שורה 11, שם).

81. בית המשפט הנכבד קמא שגה בנייתו הסיטואציה ובמסקנה אליה הגיע בהינתן העובדות שהיו בפניו. ס' 68 לפקודת הנזיקין והפסיקה השלטת לא קובעים דיכוטמיה של מנהלים אל מול מנוחלים. עיון בסעיף 68 לא יגלה ולו רמז למעמדו של הניזוק ביחס למזיק.

82. הפסיקה אליה התייחס ביהמ"ש הנכבד קמא אינה קובעת כי יש למחול לניזוק על אשמו. החלכה מבחינה בין מקרים בהם יש באשמו של הניזוק קשר לנזק או אם לאו וקובעת את מידת האשם במקרים שונים בהם קשה יהיה לקבוע כי בנסיבות ספציפיות יהיה באשמו של הניזוק כדי להביא להפחתה משיעור אשם המזיק.

83. הקביעה לפיה המשיב לא טיפל בתקלות בטעות יסודה (עמ' 6 ש' 14 – 19 לפסה"ד). **המשיב העיד מפורשות שבמועדים הרלוונטיים, (לאחר עזיבת חננאל) הוא היה מתקן את המכונות** (עמ' 4 ש' 1 – 5 לפרוטוקול).

בית המשפט הנכבד קמא פונה לתובע:
ביהמ"ש: "רגע אני רוצה להבין זמן שבנימין ניהל את המפעל אתה תיקנת את המכונות?
התובע: הייתי מנקה אותם, הוא היה אני בנימין, לא לבד, הוא מולי.
ביהמ"ש: *הערת ביהמ"ש בדבר אי הזמנת מתורגמן*...אני לא מדברת על מכונה מלוכלכת, המכונה מפסיקה לעבוד, יש בה תקלה כן?
התובע: כן.
ביהמ"ש: אתה מתקן אותה?

התובע: לא, לא כל תקלות, לא כל תקלות, תקלות של חשמל לא מתקן. לא כל תקלות.
 ביהמ"ש: או-קיי ותקלות אחרות, אם המכונה מלוכלכת או אם יש איזה בעיה אתה כן מתקן בזמן
 בנימין?
 התובע: כן. " (עמ' 4 ש' 6 – 20 לפרוטוקול)

84. הנה לנו הודאת בעל דין על תיקון ותפעול תקלות במכונה וסתירת האמור בתצהירו שם הדגיש כי עבודתו כללה "...תפעול ועבודה עם מכונה (לא תיקון מכונות)". (עמ' 6, סעיף 38 לתצהיר המשיב) כאמור, קביעת ביהמ"ש הנכבד קמא לפיה מדובר בעובד ייצור פשוט שאינו אחראי לתפעול וטיפול בתקלות אינה נכונה. תמונת המציאות הינה שבעבר היו עובדים נוספים, בהם חננאל, ובמועדים הרלוונטיים הגורם שהיה מטפל ומתפעל את המכונה הוא המשיב - כך על פי עדותו.

85. המשיב היה הגורם שאמון על המכונה ותפעולה, כפי שעשה שש שנים קודם לכן ונפצע בנסיבות דומות וכשם שעשה במקרה דנן עת שמע לדבריו רעש מהמכונה, פתח אותה כשהיא אינה מחוברת לחשמל ראה את גלגלי השניים של המכונה והוציא אחד מהם ולדבריו ניתן שהמכונה תעבוד גם בלעדיו (עמ' 5 שורות 1 – 7 לפרוטוקול).

86. המשיב מעיד שהשיחה עם המערער 2 אגב הוצאת הגלגל הייתה טלפונית ואז מתאים את גרסתו כך שבסצנה הבאה בנימין נוכח והדברים נעשים ביחד (עמ' 5 ש' 37 לפרוטוקול) במקום והם "מתייעצים" (עמ' 6 ש' 9). בהמשך יעיד המשיב כי הוא התייעץ איתו וגם בעל הבית מתייעץ איתו ובסוף מתעקש להכניס שהוא לא מקצועי במכונות - בניסיון להקטין עצמו כאמור (עמ' 6 ש' 10 – 16).

87. אף מבלי להידרש לראיה הנוספת אותה מבקשים המערערים כאמור לצרף, קביעת בית המשפט הנכבד קמא כי היעדר האשם התורם הוא פועל יוצא של ההנחה בדבר סטיה מהוראות הבטיחות וחוסר זהירות לסכנות האורבות לו כמו גם ההפניה לע"א 227/67 **אמסלם נ' כץ** הינה טעות בענייננו (עמ' 5 פסקה 26 לפסה"ד).

88. במקרה דנן מדובר בעובד חותיק ביותר, שלו הידע הניסיון והמומחיות בתפעול ותיקון המכונה ברגיל. הסכנה הגלומה במכונה ידועה לו יותר מכלל גורם אחר, מעבר לעבודה שכבר נפצע ונגרמה לו נכות בעבר משימוש במכונה, הוא אשר נטל סיכון ממשי ולא מחושב, ועם כל הצער שבדבר, חטא ברשלנות של ממש.

89. מקרה זה שונה מהלכת ע"א 1062/15 **והבי נ' כמאל** (פורסם בנבו), ודומה לנדון בע"א 7895/08 **קלינה אליעזר ובניו הנדסה תכנון וביצוע נ' מוחמד יאסין** (פורסם בנבו), כפי שנקבע שם:
 "... נוכח זאת, ראוי להטיל אחריות בגין רשלנות תורמת על עובד, רק אם הוא נטל סיכון בלתי מחושב וממשי, כתוצאה מהחלטתו החופשית, ואותו סיכון הוא זה אשר גרם לנזק (שם, בעמ' 528). וזוק, עלינו לבחון כל מקרה ונסיבותיו. מקום שנמצא שהעובד סטה באופן ממשי מרמת הזהירות הנדרשת, כך שחטא ברשלנות של ממש, כי אז תוטל עליו אחריות בגין רשלנות תורמת (ראו והשוו: עניין יצחק, בעמ' 81)".

90. במקרים בהם הניזוק מודע לנסיבות הסיכון וחרף זאת גרם באשמו לנזק, נקטו בית המשפט לייחס לעובד הניזוק אשם תורם בשיעור לא מבוטל, ראו בעניין ת"א 2187/02 **עיני משה נ' יובי הלבשה בע"מ ואח'** (פורסם בנבו) שם נדון עניינו של אב המועסק בחנות בנו אשר מכיר היטב את מקום העסקה וניזוק עת נפל מסולם עליו טיפס נקבע כי התנהגותו של הניזוק הייתה רשלנית באופן בלתי סביר וכי ניתן היה למנוע את התאונה בביצוע פעולות פשוטות והוחלט לייחס אשם תורם בשיעור 50%. כך לדוגמא, בת"א 3111-11-17 **פלוגי נ'**

זלויה מרכז הבניה בע"מ (פורסם בנבו), שם התובע לא היה מודע לסיכון וכן דודו הזהירו, יוחס לתובע אשם תורם בשיעור 30%.

91. בע"א 4403/18 **פלוגי נ' צמנטכ"ל סולל בונה שותפות מוגבלת** (פורסם בנבו) נדון ערעור משפחת המנוח אשר במהלך עבודתו באתר בניה עבר במרחק של 15-20 מטרים ממחפר שעבד במפלס גבוה ממנו נשמט גוש בטון עם ברזלים שפגע בו והביא למותו. בית המשפט המחוזי השית על המנוח אשם תורם בשיעור 25% "וזאת על דרך ההמעטה", בין היתר, גם מן הטעם שהיה עובד ותיק. בית המשפט העליון הנכבד הותיר הקביעה על כנה המקרה הנדון שם לא עולה כדי החריגים המצדיקים התערבות בקביעת הערכאה הדיונית – להבדיל מעניינו.

92. בית המשפט העליון מתייחס למידת נסיונו של העובד ופעולותיו הקונקרטיות ביחס לסיכון ובע"א 6332/15 **צאלח נ' עדוי** (פורסם בנבו) קובע עי משלא הוכחה טענה בדבר מחאה ביחס להיעדר אמצעי הבטיחות והחלטה חופשית מצד העובד להמשיך לעבוד יש לקבוע אשם תורם בשיעור 20%. (פסקה 13 כב' הש' הנדל).

93. בת"א 1886-02 **גרבאן סאלח נ' שעשועי מרסלו בע"מ ואח'** (פורסם בנבו) נדונה תביעת התובע אשר נפגע עת עסק בפירוק וקיפול מתקן "קרוסלה" ועקב תקלה חשמלית המשיכו הרמפות לעלות ולרעד והתובע החליט לגשת לשקע החשמל לנתק המכשיר ובטרם הספיק נפלה עליו הרמפה והוא נפגע. בית המשפט מייחס לתובע אשם תורם בשיעור 20% וקובע כדלקמן:

"... לעומת עובד שהוא בעל כישורים וותק כזה או אחר הנותנים בידו לשלוט במידה כזו או אחרת על העבודה. נראה לי שאדם סביר הנוכח לראות שלוח הבקרה אינו פועל, ולכן הכנת ממשיכה לעבוד וכתוצאה מכך המתקן מתחיל לרעד, אדם סביר כזה היה מתרחק מהמקום כל עוד נפשו בו, ולא מנסה לקחת סיכון ולהיכנס אל מתחת למתקן הרועד." (עמ' 6 לפסק דינו של כב' סגן הנשיא יוסף בן-חמו מיום 26.5.08)

94. לאור האמור לעיל טעה בית המשפט הנכבד קמא שלא ייחס למשיב אשם תורם גם בהתעלם מהראיה הנוספת המסקנה לפיה אשמו תרם לנזק מצדיק ואף מחייב הטלת אשם תורם משמעותי.

95. המערערים יטענו כי בהינתן הראיה הנוספת אשמו של המשיב עולה אף כדי אשם מלא.

סוף דבר

96. לנוכח כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את הערעור ולבטל את פסק הדין של בית המשפט הנכבד קמא מיום 12 ביוני 2025.

97. כן מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את התביעה בבית המשפט הנכבד קמא כנגד הנתבע 3 הוא המערער 2 תוך חיוב המשיבים בהוצאות המערערים הן בערכאה נכבדה זו והן בבית המשפט הנכבד קמא וכן בשכ"ט באי כוחם בצירוף שכ"ט עו"ד ומע"מ כדין.

אריאל פרייבדיק, עו"ד
ב"כ המערערים

נספחים כחלק בלתי נפרד מהודעת ערעור זו:

- נספח 1** – פסק דינו של בית המשפט קמא -
- נספח 2** – פרוטוקול והחלטה מתאריך 30.3.2022 -
- נספח 3** – פרוטוקול הדיון והחלטה מתאריך 2.1.2024 -
- נספח 4** – פרוטוקול והחלטה מתאריך 30.4.24 -
- נספח 5** – תמליל/פרוטוקול דיון ההוכחות מתאריך 5/1/25 -
- נספח 6** – טופסי התביעה למוסד לביטוח לאומי -
- נספח 7** – חישוב השכר בתוספת הצמדה -
- נספח 8** – כתב התביעה המתוקן -
- נספח 9** – כתב ההגנה המתוקן -
- נספח 10** – תצהיר עדות ראשית ותיק מוצגים מטעם המשיב/התובע בהליך מושא הערעור -
- נספח 11** – תצהיר עדות ראשית ותיק מוצגים מטעם המערערים/ הנתבעים בהליך מושא הערעור -
- נספח 12** – העתק הבקשה לחוספת ראיה, מסומנת **בנספח 12** -
- * יצויין כי בטרם ניתנה החלטה בבקשה כאמור מצורפת הבקשה בלבד ללא הנספח-הראיה החדשה
- נספח 13** – צוואת המנוח -
- נספח 14** – סיכומי המשיב/התובע בהליך מושא הערעור -
- נספח 15** – סיכומי המערערים/הנתבעים בהליך מושא הערעור -

